DISPUTATIO JURIS GENTIUM, DE
POSTLIMINIO IN PACE, ET AMNESTIA,

Qvam

DEO ANNUENTE,

PRÆSIDE

VIRO MAGNIFICO, PRÆNOBILISSIMO, CONSULTISSIMO atq; EXCELLENTISSIMO

DN. HENRICO COCCEJO,

JCTO FAMIGERATISSIMO,

SERENISSIMI ac POTENTISSIMI ELECTORIS BRANDENBURGICI CONSILIARIO, FACULTATIS JURIDICÆ ORDINARIO, & PROF. PRIM.

ANTEA

SUMMI REGIMINIS ELECTORALIS PALATINI CONSILIARIO, & SUPREMI COLLEGII REVISORII ASSESSORE, IN ALMA HEIDELBERGENSI DECRETAL. PANDECTAR. & JURIS GENT. P. P. ORDINARIO MERITISSIMO,

AD DIEM XXII. AUGUSTI AN. O. R. MDCXCI.

Placido Eruditorum Examini submittet

JOHANNES FRIDERICUS HORNIG,

Hallâ Saxo. A. & R.

Francofurti ad Viadrum, Literis CHRISTOPHORI ZEITLERI.

Denuo recusa 1712.

B. L. S.

OFfertur disputatio de jure oblivionis, quà voce simpliciter sumptâ, ipsa haud titulo se cõmendabit; vix enim accederet aliquis, cui olim molesta præceptorum manus oblivionem non reddidit odiosam; aut qui nunc non doleat quod omnium recordari nequeat. Sed maximam perlegens invenies differentiam; ita ut, cum illam, ut defectum animi vituperaveris, nostræ contra utilitatem in publicum incredibilem prædicaturus sis. Est equidem hæc bona oblivio non boni sed mali, scilicet injuriarum, adeò rara, ut post lapsum elapsum quasi hominibus dixeris, & in Mundo vix mundum â studio vindictæ inveneris. Generalem obliviscendæ injuriæ disciplinam, quâ nulla alia generosior est virtus, cum apud alios satis laudata sit, ego in exordio paucis attigi; species verò hujus cùm se offerat Amnestia injuriarũ bello factarum, â quibusdam libata, â nullo ex professo tractata, dignam judicavi, quæ propositæ disputationis thema existeret. Sed ut ordinem scias, B. L. habebis in sequentibus primò jura, quæ pace inita, at partibus non reconciliatis, è bello remanent. Morbos pacis hæc non inique dixeris, imò ipsam hanc pacem propter varias rixas & altercatio-

nes ex denegata restitutione rerum amotarum & jurium inter utrosq; cives orientes, bellum. Postea verò videbis saluberrimos Amnestiæ nostræ effectus, & miraberis tanquam panaceam omnes eos politicos morbos sanantem. Ipsa Germania nostra, nunc theatrum Martis, brevi exemplum sit velim: maximè enim hactenus vulnerata, & ab effuso suo nobili sangvine ferè exangvis, in pace vulneribus suis quæret emplastra, in amnestia nostra medicamentorum fructum sentiet. Mihi itaq; hæc saluberrima pacis jura, pro viribus demonstrare placuisse, tibi, B. L. non displicebit. Potuissem quidem ex civilis juris materiis eligere aliquam, sed de iis quotidianæ instituuntur disputationes, & postquam parum temporis solida informatione Magnifici Domini Præsidis, veri & incomparabilis Juris naturæ & Gentium, nec non civilis Antistitis, annuente fortuna fruitus sum, maximè prioris studii excellentia arrisit, nec facile quisquam fateri gravabitur, fundamentũ illud esse, cui hujꝰ in ædificata moles firma hactenus stetit, & cum hoc Subditos regat, regentibus illud imperare. Excipe itaq; benigne oblatum, B. L. & si me lapsũ invenies, corrige pro humanitate tua, cùm tibi ipsi fatendum sit, mortales esse tales, à quibus perfectũ sperari nequeat, eorumque acta supra omnem censuram asserere, idem sit, ac dicere esse Solem & Pardũ sine maculis, Manucodiatam cum pedibus, vel, ut vulgus amat, quatuor sic dicta elementa esse corpora simplicissima & omnium corporum principia. Vale & fave.

PRÆ-

PRÆFATIO.

SUMMARIA.

1. *HOmines beneficiorum esse immemores, odiorum tenaces.*
2. *Præcipuos odiorum fomites esse bella.*
3. *Ea eorumq; vindictam omnem pace non tolli, sed de iis transigi solere per Amnestiam: Hanc nec tractatam adhuc fuisse, nedum ex Jure Gentium expositam.*
4. *Postliminii in pace cum Amnestia connexio. Ordo tractandi. Consensio Juris Gentium & Romani.*

I.

ITa comparatum est cum hominibus non natura, sed vitio suo, ut facillima inter eos sit oblivio beneficiorum, difficillima injuriarum, omninoque malint meminisse offensarum, quarum nomine ipsis alii tenentur, quam officiorum, ad quæ ipsi aliis. Adeò in lucro ponitur vindicta, in damno gratiæ relatio! Non semel hos mortalium mores graviter notat Dion. Casf., eamq; causam affert, cur ab omnibus deserti fuerint, cum Cicero, qui oratione omnes lacessiverat, Dion. *Lib. 38. Hist. Roman.* tum Senatus Romanus, qui decretorum inconstantia ómnes offenderat. D. Casf. *lib. 46.*

II. Quod si offensiuncula quædam adeo mordet,

quæ tandem indignatio, quæ odii, irarum, vindictæq; rabies bello concitabitur, quo in patriam, in ſacra, in bona fortunasq;, in noſtra & conjugum ac liberorum noſtrorum corpora vitamq; ſævitur, omniumq; vaſtitas paratur? Hinc, qui morſus! Equidem Claudius Cæſar, etſi deditio Mithridatis, hoſtis potentisſimi, ipſi offerretur, *dubitavit tamen, accipere captivum capto ſalutis, an repetere armis rectius foret; quia dolor injuriarum & libido vindictæ eum adigebat;* uti Tacitus loquitur *12. Ann. c. 20.* Unde, ut facillime pax bello mutetur, at difficillime bellum pace: quemadmodum proclivisſimum eſt navigantibus, in Syrtes, in Scillam Charybdimque incidere, at tantùm non imposſibile, inde emergere. Ita prudenter legati Philippi bellum incendio comparant, quod ſi quis ſemel excitaverit, οὐκέτι τὸ λοιπὸν ἐπὶ τῇ ἐκείνου προαιρέσει γίγνεται τὸ συμβαῖνον *quicquid de cætero fieri contingit, non amplius in ejus arbitrio poſitum eſt. Polyb. Hiſt. XI. c. 4.*

III. Nec pace omnia coaleſcunt bellorum vulnera, ſed ſuperſunt è bello, etiam facta pace, jura poſtliminii, aliaque vindictæ genera, odiorumq; ac ulcerationem veſtigia, de quibus ſeorſim tranſigi, mos, fas, piumque eſt. Quod & Tacitus commendans; *Bellorum*, ait, *egregii fines ſunt, quoties ignoſcendo tranſigitur, lib. 12. An. c. 19.* Iis vero abolendis, cùm adhiberi hodie inter Chriſtianos ſoleat vetus & ſaluberrima *Amneſtiæ* clauſula, eam materiam, quam (etſi Bœclerus, Mevius, & paucisſimis Boxhornius diſcurſum hoc nomine ediderint) nondum tractatam, nedum ex Jure Gentium expoſitam fuiſſe ex collatione ſequentium apparebit, operæ pretium viſum eſt; hic compendio exhibere.

IV. De

IV. De jure vero Postliminii etsi magis pervagati sit quæstio; tamen de eo, quod in pace obtinet, parum tractatum est. Id autem Jus cum moderetur Amnestia, atq; ex eodem capite utraq; quæstio ducatur, præmittemus, & initio jura illa, quæ in pace ex bello reliqua sunt, ordine exponemus *in Sect. 1. 2. & 3.* tum deinde, qua ratione de iis per amnestiam transigatur, *Sect. 4. & seqq.* ostendemus. Illa jura sunt quasi morbi pacis, quorum genera referuntur, tum remedium amnestiæ singulis adhibetur, & utrumq; ad jus gentium exigitur. Ex quo periculum fit summi illius consensus, qui est inter Jus Gentium & Romanum, etiam cum ab invicem discedunt: una enim apparebit utilitas illa, & ratio civilis. quæ jus gentium à civili distinxerit.

SECTIO I.
PRÆMITTIT GENERALIA.

1. DEfinitio belli.
2. Convenientia belli cum judicio inter privatos ostenditur.
3. Naturam omnis contentionis esse, ut quæq; pars sibi jus tribuat, adversario neget: idq; dici hic JUDICIUM PARTIS.
4. Actus utriusq; partis belligerantis à gentibus pacatis pro justis haberi.
5. Nisi tales, qui omnium judicio illiciti sunt.
6. Quid pax sit?
7. Hinc infertur (I) per pacem non decidi jus causæ, sed tantum de ea transigi.
8. (II) Pacis naturæ non inesse amnestiam.
9. Refutantur dissentientes.
10. Ostenditur, pacta, etiam vi metuq; extorta, jure gentium obligare; & alterum

Digitized by Google

teneri ex pacto, alterum vicissim ex vi injustâ.
11. *Quæ sit vis injustâ.*
12. *Refutantur, qui statuunt fidem hosti armis extortam non obligare.*

I.

BELLUM in genere est *qualibet per vim decertatio.* Cic. *1. Off. c. 34.* quâ voce non actus (ut Grotius putat) sed jus seu legitima facultas notatur; uti id solenne est hujusmodi vocibus, cum primis in jure. *arg. l. 51. de Obl. & act.* Hic autem intelligitur bellum publicum, seu decertatio per vim publica, quæ est de causa inter summas potestates controversa. *arg. l. 24. de Capt. & postl.*

II. Bellum verò inter summas potestates, cum aliũ illæ judicem non habeant, idem est, quod judicium inter privatos. Utrumq; est de negotio aliquo dubio seu controverso inter partes, (adeoq; semper legitimum certamen partium significat;) de quo illæ disceptant armis; hi apud Judicem.

III. Hinc, uti in omnibus judiciis & disceptationibus, ita in bello, quæq; pars sibi jus asserit, adversario negat; & uterq;, se jure, adversarium injuriâ agere; uterq;, sua arma justa, hostium injusta; uterq; deniq;, quoties ipse bello quid agit, capit, lædit, id jure; quoties hostis, injuria fieri; & sibi soli, non hosti, jus ex actibus bellicis nasci contendit. Atq; hæc est natura omnis disceptationis seu contentionis, quippe quæ in contradictione consistit. Uti cùm Salustius *in bell. Catil. in princ.* inquit: *Diu magnum inter mortales certamen fuisse, vine corporis, an virtute animi magis procederet?* certamen id in contradictione partium constitit. Hoc autem

autem judicium cujusq; partis, quo ab invicem dissident ac disceptant de justitiæ belli & actuum bellicorum, valet intra partis ejus, quæ id statuit, fines, & civitatis illius seu imperii limites; ita ut, si intra hostis ejusve amicorum fines res peragenda definiendaq; sit, hostilis; si intra nostros, amicorumve nostrorum limites, nostri judicii valitura sit autoritas, cum neutra alium judicem habeat: cujusq; vero partis amici & socii eandem cum ipsa causam, idemque judicium sequantur. Atq; hanc contentionem partium, quæ alium judicem non habent, sed jus armorum, nos *Judicium Partis* dicemus in processu.

IV. Econtrariò reliqui Populi, qui neutri partium addicti sunt, quicquid utrinq; in bello fit, pro jure habent, nihilq;, quod armis ab utraq; parte agitur, pro injuriâ: neq; enim cognoscere aut statuere de injustitia partium jure possunt, qui earum judices non sunt: neq; partes, quæ judicem non habent, injuriæ ab aliis convinci vel condemnari. Necesſario igitur utriusq; partis factum, quod vi armorum peragitur, apud omnes reliquas gentes pro jure erit: quia justum id habetur, cujus injustitia doceri non potest; id vero in re controversia rite fieri sine judice nequit. Quin hoc ipso, quod gens aliqua factum partis improbaret, hostium rationem indueret, & desineret esse media, quia adversæ partis causam judiciumq; sequeretur. Atq; hoc judicium gentium pacatarum in ipsarum territoriis, dum ibi res peragenda est, obtinet. Hoc ipsum verò principium esse, quo nititur quoq; Jurisprudentia Romana, patet ex *L 19. in fin. princ. L. 12. §. 9. de Capt. & postl.* Conf. *Sect. 2.* ubi constabit universum jus postliminii à Romanis JCtis ex hoc principio constitutum fuisse.

V. Secus ergo eſt, ſi tale factum ſit, quod communi jure gentium, omniumq; judicio licitum; vel illicitum habetur; uti ſi Vaſallus hoſti contra Dominum ſuum ſerviat. In iis enim non contradicunt ſibi judicia partium, ſed conveniunt: idq; pro jure vel injuriâ unanimi omnium ſuffragio habetur, nec unius gentis judicium alteri præfertur.

VI. PAX eſt *transactio de causâ inter ſummas poteſtates controversâ.* Pax enim de eodem negotio initur, de quo bellum erat, vel metuebatur, uti in privatorum litib9 de eo transigitur, de quo lis erat, vel litis metus *L. 65. §. 1. de Cond. indeb. L. 2. C. de Transact.* Uti ergo bellum eſt de cauſa inter ſummas poteſtates controverſa; ita de eadem & pax ſit.

VII. Hinc notamus I. per pacem non decidi jus partium ſeu cauſarum juſtitiam, quia de ea tranſigitur ſaltem per pacem; *Th. 6.* aliud autē eſt deciſio, aliud transactio: per hanc enim quod quisq; conſequitur non jure cauſæ ſuæ, ſed ex libera conventione partis adverſæ percipit: neq; per transactionem deciditur jus cauſæ, ſed in medio relictum remittitur.

VIII. Hinc II. pace ſimpliciter facta non continetur transactio de damnis atq; injuriis pendente bello factis: pax enim ſola & nulla adventitiarum pactionum accesſione tincta, tantum eſt transactio de cauſis belli; *per Th. 6.* adeoq; damna, injuriasq; durante bello factas nativo ſuo ambitu non complectitur: aliud enim ſunt injuriæ ac damna, quæ bello fiunt, aliud belli cauſa; illa cœptum bellum ſequuntur, hæc ante bellum eſt, & bello prior: ex illis bellum naſcitur, hæc ex bello; illæ ad privatos quoq; pertinent, hæc publica eſt. Transactio igitur de altera cauſa ad alteram extendi nequit.

Finge

Digitized by Google

Finge: Controverſum fuit inter duos Principes Jus navigandi, ut hoc ſeculo inter Chriſtinam Svediæ, & Chriſtianum IV. Daniæ Reges navigatio per fretum Oreſundicum, & Balthicum; Hæc cauſa belli fuit, ut dicitur in pace facta An. 1645. apud Loccen. *in Hiſt. Sved. pag. 867.* De hac cauſa ſeu lite ita per pacem transactum eſt, ut utraq; pars ceteris legibus navigaret, quæ pax eſt apud Loccen. *d. l.* cum hac transactione nihil commune habet, quæſtio de damnis atque injuriis in bello invicem illatis, de quibus proinde nondum videtur transactum. Neque verò ex hoc pacto Principum de cauſa publica interpoſito, privati qui damnum paſſi ſunt, vel obligantur ad res ſuas remittendas, vel jus acquirunt ad perſequendas: quippe quæ & alia cauſa eſt & inter alios, nec quicquam de iis in pace, ut ponimus, dictum eſt. Denique, cum damna ea naturaliter ferre debeat, qui non juſtam cauſam bellandi habuit, de juſtitia aut probabilitate cauſæ belli nihil in pace deciditur, ſed utrinque transigitur, per *Th. 6.* Non ergo ex pace inferri aut cognoſci poteſt, utrũ reparanda ſint belli damna, an remittenda; ſed particulari ad id pactione opus eſt. Et alias non poteſt pace facta ſupereſſe jus poſtliminii, ſi ipſa pace transactum jam eſſet de damnis privatorum; quod tamen durare patet ex *L. 12. pr. Capt.* Atque hæc cauſa eſt, cur populorum iſtorum, inter quos bellum erat, cives, ne quidem pace facta liberum commercium mutuum habuerint, aut tutò commeare potuerint, niſi jus hoſpitii cum ipſis vel amicitia contracta fuiſſet, uti infra in explicatione *L. 5. § 2. eod.* demonſtrabimus. Uti & hæc cauſa eſt, cur plerumque in tabulis pacis non tantum de cauſa belli, & lite ipſa, ſed & de damnis &

inju-

Digitized by Google

injuriis, pendente bello illatis, & utriusq; subditis tam sollicite & prolixè nominatim quoq; caveri soleat. Idq; progressus disputationis luculentissime confirmabit.

IX. Vehementer igitur errant, qui ipsa pacis naturâ contineri Amnestiam seu transactionem de damnis ac injuriis bello factis existimant, ut Gudelinus *Comm. de Jure Pacis cap. 3.* qui ait: *In eâ re* (scil. amnestia) *consistit substantia pacis, & absque illa nequit esse pax: atque adeò paci inesse ista Lex intelligitur, quamvis nominatim dicta non fuerit.* Cum eo, verbis quoq; ipsius descriptis, consentit Besoldus *Diss. Jurid. Pol. de Pace c. 3. §. 6.* At non ita secum: nam *in c. 1. §. 4. d. tract.* bis separat ac distingvit à pace transactionem de damnis, & iis, quæ bello passi sunt: quæ argumento sunt, nec pacis nec amnestiæ rationem satis perspectam esse. Ita Mevius, JCtus insignis, *Amnestiam*, ait, *esse legem pacis naturalem, & naturaliter paci inesse, part. 2. dec. 24. n. 1.* Quo errore quoq; imbutus Grotius *de J. B. & P. lib. 3. c. 20. §. 11. & seqq.* quem alii seqvuntur, quærit: Pace simpliciter facta absque mentionem damnorum & injuriarum, *an id actum videatur, ut res in eo, quo sunt, maneant loco, an ut ad initium belli redigantur?* Qua re plura peccari videntur: tum quod istam paci inesse ponit; tum quod alterutrum statuendum putat, vel remitti damna vel restitui, cùm aliud juris esse possit, uti jus postliminii &c. tum denique, quód quædam de jure postliminii &c. erroneè inde deducit; ut ex dicendis perspicuum erit. Eò minus verò dissimulandus est hic error, quo & gravior est, & omnibus juris confundendis opportunior.

X. Denique observandum, quod pacta etiam vi metuq; extorta valeant jure gentium, fidesq; data omnino servanda sit, etsi vis illicita ac privata, v. g. prædonis, fuerit;

Digitized by Google

erit. Nec enim obstat, quod prædo scelere egisse videatur, unde actio ei dari nequeat. Alia enim causa est scelus prædonis, alia pactum promissoris: ex quibus diversis causis diversæ invicem oriuntur actiones, alia, quâ promissor tenetur prædoni ex suô pactô & fide data: alia, quâ vicissim prædo ex injuriâ seu delictô suô, scilicet violentiâ: quod latè demonstrat Magnificus Dominus Præses in Lectionibus *ad Grot. l. 2. cap. 11. § 7.*

XI. Vis autem, quam privatus intulit, illicita, atq; adeò injuria est; quam verò hostis, ea apud Nos, & apud Amicos nostros pro injuriâ habetur, apud Hostes pro jure: *Th. 3.* apud pacatas seu medias Gentes itidem *Th. 4.* Unde si quis pacisci coactus est, ipse quidē semper tenetur ex pactô omnium judiciô; sed qui coëgit, si privatꝰ est, non minùs omnium judicio ex injuria; si hostis fuit, nec jus belli excessit, non tenetur, nisi judiciô hostis; adeoq; si apud eum inveniatur, *Th. 3.*

XII. Detestantur igitur sententiam eorum, qui fidem hosti non modo publicè (quod omnes fatentur) sed & privato datam, quin prædonibus, & omnibus hominibus, sanctissime servandam esse non concedunt; etsi in eam Cicero quoq; odio causæ aliquando delabi videatur, eamq; Bartolus integrô discursu, & acriùs Uldaricus Zasius contra Eckium Theologum, qui hôc nomine eū Dissertatione oppositâ incesserat & objurgaverat, defendat *in Apologiâ, quæ adjecta est Zasii sing. Resp. fol. 427.* in cujus fronte hæc verba præmittit. *Videbis, Lector, Eckium Jura civilia non perspectè intellexisse. &c.* Verùm minùs utique perspectè hi JCti, Bartolus & Zasius (quod pace magnorum Virorum dictum sit) Jura Gentium intellexisse, sed occasione Juris civilis dece-

 pros,

Digitized by Google

ptos, rationem Edicti Prætorii; *Quod metûs causa*; & Juris Gentium non distinxisse constat. Ea enim hæc est, quòd in hôc actu, ubi coactus quis promittit, duæ distinctæ sint obligationes & causæ; altera ex *Pacto*; quo promissor tenetur, altera ex *Scelere*. quô vicissim Prædo: quarum proinde Jure Gentium distinctæ sunt præstationes. *Th.10.* Sed Prætor cōpendio utitur, &, cùm prædo rem ex pactô quidem accipere, sed acceptam ob delictū cū omni damnô restituere deberet; (quô jure utitur Pontif. *in c. 6. X. de Jurejur.*) ille actionem ipsā ex pactô prædon.i in pœnam delicti auffert, obligationemq; rescindit. Quod magnum compendium est, ubi res in Judicio agitur, & utraq; pars eodem jure civili utitur. At in quæstionibus Juris Gentium hæ causæ non confundi, sed omninò seorsim, atq; ut distinctæ, prout sunt, considerari debent. Valuit utiq; contra Zasium fides, quam Regulus, etsi privatus, hosti dederat, adeò, ut nulla tot præsentium necessitudinum species eum avellere inde potuerit, & Senatus Romanus tantum Virum, ac belli Ducem, Reipublicæ adeò necessarium, ad hostem iterum dimiserit, cùm quasi ex hoste captum retinere potuisset, si fides data non obligasset, quòd Cic. comendat. *Offic.l.1.c.13.* Sed & decem captivi ex clade Cannensi Romā fide datâ missi, ultrò ad hostem redierunt, exceptis duobus, quos cum pars Senatus Romani ob hanc perfidiam ejicere urbe vellet, sed victa esset plurimum miseratione, usq; adeò tamen intestabiles invisosq; fuisse memorant, ut tædium vitæ ceperint, necemq; sibi consciverint. Gell. 7. *N. A. 18.* Liv. *lib. 22. in fin.* Cùm Galli in ipso perfidiæ, & falsi ponderis crimine ad fidem provocarent, Camillus tamen non contendit, fidem datam iis servan-

dam

dam non esse, sed, se Dictatore inscio, dari non potuisse. Liv. *5. c. 49.* etsi ea ratio, si accuratè trutinetur, nec tùm necessaria, nec satis Jure gentium tuta fuerit: sed id hujus loci non est. Hanc verò sententiam contra Bart. & Zasium defendit post alios quoque Hottom. *Illustr. qv. 7.*

SECTIO II.

De

JURE POSTLIMINII IN PACE.

SUMMARIA.

1. EX Judicio Partis *sequi Jura Postliminii, si ab hoste captum intra fines nostros redierit: Idque ipsum esse principiū Jurispr. Rom.*
2. *Idem obtinere, si capta ad socios pervenerint.*
3. *Non verò, dum apud hostes sunt.*
4. *Nec si apud alias Gentes pacatas. Rejicitur contraria sententia.*
5. *Postliminium esse in rebus mobilibus; aliter vero de jure Romanō, & cur?*
6. *Moribus obtinere Jus Gentiū contra Grotium.*
7. *Probatur porrò ex ipsius Grotii ratione.*
8. *Ostenduntur ineptiæ Judicati Parisiensis.*
9. *An hodie personis opus sit Postliminiō Jure Gentium? Aff.*
10. *Mediō tamen tempore in civitate suâ captis omnia manere integra, etiam possessionem, & matrimonium.*
11. *Jure Romanō duplici fictione, & quidem salubriter, iis cautum esse.*
12. *Inter Christianos rebus non personis postliminiō opus esse.*

13. *An deditis sit Jus Postliminii? ubi notatur: (I.) Distinctio inter deditionem, & alienationem simplicem.*
14 *(II.) Deditio quousq; valeat, & quale Jus transferat.*
15. *Deditos regulariter non habere Jus Postliminii.*
16. *Quos populus dedidit, eos se ipsos eximere posse; at non recipi.*
17. *Omnia dedita armis recuperari posse, etiam à pacatis.*
18. *Secus esse, si ipse populus dedidit.*
19. *De ditis personis ac Urbibus, quas hostis dimisit, vel deseruit, esse Jus postliminii asseritur.*
20. *Probatur rationibus.*
21. *Porrò ab Absurdô.*
22. *Tùm moribus Romanorum.*
23. *Item ex Jure Civili: ubi de L. ult. ff. de Legationibus.*
24. *Deniq; Consensu Gentium.*
25. *Exempla Provinciarum, Belgii de anno 1672. & hodierna Palatinatus.*
26. *Populum quoque recuperare pristina Jura in Urbes restitutas; etiam invitas.*
27. *At in privatos non nisi volentes.*
28. *Postliminium Jure Gentium durare in Pace, ostenditur.*
29. *Idem probatur ex Jure Romano: ubi L. 5. §. 2. de Capt. & postl. novè explicatur, & contra Dd. & Grotium, qui ad morem prædandi eam referunt, demonstratur, eum morem à Romanis, nedum Christianis Imperatoribus nunquam probatum, minùs usurpatum fuisse.*
30. *Itidem ex L. 12. pr. ff. de Capt. & Postl.*
31. *Porrò ex Ælio Gallô; ubi de L. 7. pr. eod.*
32. *Modi, quibus cessat Postliminium; vel quia Jus sine eô quoque salvum est, vel quia ne per id quidem.*
33. *Priore sensu cessat in captis per inducias, à latronibus, piratis, bellò civili, tyrannis.*
34. 35. 36. *Posteriore, in receptis per inducias, in transfugis, plene devictis, & eô, qui Jus suum deseruit.*

I. Hinc

I.

Hinc seqvuntur I. Jura Postliminii in Bello & Pace; cùm in Rebus, tùm in personis. Si enim Res, quas hostis à civibus nostris cepit, intra fines nostros reversæ fuerint, cedunt pristinis dominis; non iis qui receperunt: quia ex nostra parte asseritur, non jure eas dominis suis bello ablatas, adeoque iis restituendas esse; *Sect. 1. Th. 3.* quod Judicium nostrum intra fines nostros, ubi res nunc sunt, valet. *d. Th. 3.* Idemq; est in personis, quæ ab hostibus captæ, & quovis modo reversæ, pristina jura, quæ ablata sunt, omnia recipiunt, quasi nullo jure ablata. Quæ eadem est ratio Quintiliani *lib. 5. Inst. c. 10.* quin ipsius Jurisprudentiæ Romanæ, *in l. 19. in pr. ff. de Capt. & postl.* ubi ratio, cur captus & reversus postliminium habeat, hæc redditur: *quia per injuriam ab hostibus detentus est; idque naturalis æquitatis esse* dicitur.

II. Idem est, si non quidem intra nostros fines: sed ad socios vel amicos nostros, qui idem nobiscum Judicium, eandemque causam seqvuntur, pervenerint: cùm enim idem Judicium nobiscum seqvantur, apud ipsos quoque, perinde ac apud nos, Res ab hostibus injuriâ captæ, & ablatæ dicuntur, *Sect. 1. Th. 3.*; quod ipsum jure Romano itidem statuitur. *L. 5. §. 1. L. 19. §. 3. eod.* Id factum, cùm Pœni diutissimè vexatâ Siciliâ plurima inde ornamenta ac Sacra Carthaginem asportâssent: captâ enim post Carthagine P. Scipio civitatibus Siculis, quæ tùm sociæ erant Romanorum, omnia ea postliminio restituit, ut prolixè recenset & laudat Cic. *in accus. Verr. 6. cap. 72. & seqq.* Et Camillus Sutrium, & Nepete, duas Urbes socias ex hoste receptas, sociis reddidit. Plut. in Camill. *c. 58. Liv. l. 6. c. 9. 10.*

III. At, dum res captæ apud hostes sunt; nihil quicquam nobis in eas Juris est; sed hosti dominium jure belli quæsitum fatemur: quia hostis jure se abstulisse contendit; & hoc Judicium apud ipsum valet. *Sect. 1. Th. 3.* Unde nihil interim petere, nedum Pace secutâ vi agere possumus.

IV. Idemque est, si res, vel personæ captæ ad alias Gentes pacatas aut medias pervenerint, ut nondum sit Jus postliminii; nam & illæ Gentes, cùm aliarum Gentium Judices non sint, factum harum pro Jure habent. *Sect. 1. Th. 4.* Errant igitur omnino, qui apud hos quoque Populos medios Jus postliminii esse existimant, atque in eum sensum detorquent Grotium *l. 3. c. 9. §. 2.* non enim medii utique populi essent, qui quod pars altera bello cepit, injuriâ captum, indeq; alteri restituendum dicerent; nec pacati, qui bellantium causæ ac litibus se miscerent.

V. Nec aliud est in Rebus mobilibus ex hoste receptis, in quibus eâdem ratione est Jus postliminii *d. th. 3.* Unde, quod apud Romanos aliter statutum, & illæ capientibus in prædam datæ, juxta communem sententiam, videntur, *L. 28. ff. de Captiv. & postl.* exceptis, quæ ad belli usum pertinent, nec turpiter amissa sunt, *L. 2. ff. eod.* jus merè voluntarium est, ad animandos in prædam milites factum.

VI. Mores nostri conciliati cùm Jure Gentium videntur, contra atque existimat Grot. *de J. B. & P. lib. 3. c. 9. §. 15.* Nam & multorum adhuc memoriâ armentis civium ab hoste abactis, deinde receptis, tempus datum est civibus ad sua recognoscenda. Et, cùm Cæsarei milites per bellum Germanicum res captas in Saxoniâ aliis venderent; dominis prioribus eas redditas, &

Digitized by Google

tas, & ita sæpiùs judicatum esse, referat Carpz. *Jurispr. For. p. 4. Const. 35. def. 8. in fin.* pretiô quidem redditô; sed id ipsum Jus Gentium est, cùm ipse quoque dominus aliter recuperare non potuisset, *arg. l. 65. in pr. ff. de R. V. l. 6. ff. de Capt. & postl.*

VII. Idque vel maximè ex eô docetur, quòd Grotius secundùm se allegat, alicubi constitutum esse, ne naves habeant postliminium. Earum enim valdè singularis est ratio; tùm, ne Exercitores lucri cupiditate eas temerè in pericula tempore belli mittant; tùm, quòd propter usum eorum in bello maximè interest civitatis, ut publici Juris maneant: tùm propter pacta cum iis inita, quibus concedi solet, ut suô sumtu naves hostium capiant; vulgò Capers. Ex eô igitur, quòd constitutum id singulariter est in navibus; inferendum potiùs, & in rebus, & in locis, ubi constitutio deficit, Jus Gentium seu Postlim. valere.

VIII. Nihil verò injustius eô, quod in summô Auditoriô Parisiensi Grotius tum, cùm scriberet, judicatum ait, ne civium Gallorum bona à prædonibus Algeriensibus capta & recepta, cederent pristinis dominis; quòd capta Jure belli mutâssent dominium; *lib. 3. c. 9. §. ult.* Nam & judicatum hoc, & ratio ejus planè adversantur Juri Gentium; quia cum prædonibus Jus belli non est, nec ab iis capta mutant dominium; & eâdem ratione tolleretur Jus postliminii quoque in rebus soli, & hominibus, atque adeò in universum; quia semper res captæ mutant dominium jure belli.

IX. Personis autem captis, dubium videtur, an opus sit postliminiô ex ipsô Gentium Jure?
Resp. Esse opus; quia captus verè fit servus hostium. Et licèt, mos sæviendi in corpus servi modum Juris Gentium atrocitate servitutis longè excesserit, nec

Jus

Digitized by Google

Jus Gentium, sed injuria atq; immanitas fuerit; tamen amittit hostium judiciô, & sic dnm apud hostes est, rerum suarum dominium. Reversus ergò postliminiô id recipit, quasi injuriâ detentus. *Th. 1. sup.*

X. Sed mediô tempore quæ rerum ipsius apud suos conditio sit, indifficili est? Resp. Capto apud suos interim omnia jura integra esse debent, eaq; cura civitatis, ut vel à familiâ ejus administrentur, vel à Curatore: quô proinde factô possessio quoque integra, nec eam de novô apprehendi; nedum matrimonium, quod Jure Gentium inter servos quoque justum est, novô consensu repeti necesse erit.

XI. Verùm Jus Romanum certâ Lege id definire maluit, quàm incerto arbitrio Magistratûs relinquere; eoque bona capti statim heredibus ejus addicit, quasi capto statim mortuo. *L. 18. ff. de capt. & postl.* Sed reverso omnia restituit, quasi nunquam capto *L. 16. ff. eod.* Quæ causa est, cur possessio tamen denuò apprehendi debuerit, *l. 23. §. 1. de acquir. vel omitt. poss.* uti & matrimonium capti, cum ex sententiâ istorum temporum inter servos non fuerit, erat integrandum. *l. 6. de Divort. l. 8. l. 12. §. 4. l. 14. §. 1. de Capt. & postl.*

XII. Inter Christianos non opus quidem est postliminio ratione personæ, quæ apud hostes quoq; lenitate morum nostrorum libera manet; at ratione rerum atque jurium, quæ hostis abstulit, & Jure belli dominium quæsivit, postliminium durat.

XIII. Hæc de bello captis. An idem in deditis sive personis, sive Urbibus & locis? Hoc, ut solidè definiatur, sciendum est. (I.) Quòd aliud sit deditio bellica, aliud alienatio, & translatio Juris, quæ fit ex transactionis, pacis, donationis aliave causa simili. [illegible]

Hæc

Hæc enim omnium jure ac judicio juſta cauſa eſt dominii juſte & in perpetuum transferendi, uti, cùm ita tranſigitur, ut hoſtis Urbem habeat, atq; â bellô recedat, omni enim jure transactiones de litibus & bellis juſtisſimæ ſunt, & nequidem judicio Partis quicquam in iis injuriæ, nec adeò hoc caſu unquàm eſt Poſtliminium *Sect. 1. Th. 5.* At deditio bellica etſi dominium quoq; omnium judiciô ex mutuô conſenſu transferat, duo tamen ei inſunt; (1.) Quod nos contendimus, injuriâ nos compulſos ad dedendum; quæ tamen vis Jure Gentium neq; conſenſum, neq; natam ex eò obligationem tollit, *Sect. 1. Th. 10. & ſeqq.* (2.) Quòd ei ſpes recuperandi juris perditi inſit; quia durante bello fit, in quô vel armis, vel pactis, aut pace ſequente, vel aliis modis res ultro citroq; repeti reſtituiq; ſolent, in hunc igitur eventum deditus non videtur juribus ſuis renunciasſe; non enim id agit, ut juribus, quæ aliàs habiturus eſſet, renunciet, ſed ut ea præſenti periculo, v. g. direptionis hoſtilis eripiat, atq; in prædictos eventus conſervet. Fit quidem etiam deditio ex præcedente ſponſione, uti Mancini & Poſtumii ex ſponſione Numantinâ & Caudinâ, adeoq; pure & jure perpetuò fieri videtur, ſed tamen nec ab ea abeſt ſpes reſtitutionis.

XIV. (II.) Quòd per deditionem quicquid in re debitâ noſtrum eſt, hoſti acquiratur; & quidem quoad jura dedendis propria, omnium judicio; quia de iis ipſe ſtatuere poteſt: quoad jura autem tertii, perinde eſt, ac ſi res capta ab hoſte eſſet, non dedita; cùm enim, qui dedidit, non habeat jus dedendi & in hoſtem transferendi, niſi quod ſuum eſt, hoſtis tamen, jure belli, quicquid hoſtile fuit, acquirat, utiq; jura

 hæc

hæc non consequitur vi deditionis, sed vi propriæ occupationis; quia dedendo cepit, atq; in potestatem suam redegit, adeoq; non facto dedendis, sed sua capientis tantum.

XV. Hinc sequitur, quod is, qui se dedidit, subducere se hosti contra proprium suum factum fidemq; datam, & redire ad suos non possit, sed si redeat, pro transfuga habendus sit. Ex eâ enim deditione hosti omnium judicio jus quæsitum est, cum Jure Gentium fides hosti data & pacta cum eô inita utiq; servanda sint. Neq; igitur Postliminium habet, quasi injuria detentus. Et licet dicat, injuriâ hostis se compulsum ad deditionem, eò tamen non tollitur obligatio fidei datæ. *Th. 13.* Quod & ipsum Jure Romano constitutum *in l. 1. ff. de Capt. & Pòst l.* & sanctissimè servatum fuit. Idemq; verum fatemur in urbibus, provinciisque, quæ se dediderunt, ne se eximere hosti, Postliminioque uti possint, eadem ratione.

XVI. Si verò populus ipse dedidit personam, vel urbem, eximere illa quidem se hosti potest perinde ac si capta esset. *Th. 14.* quia suo facto dedita non est, & populus jus suum tantùm in civem vel urbẽ hosti transtulit; non verò jus privatum ab hoste se tuendi, quod naturâ cuique competit, iis ademit. At populus eas recipere contra factum suum fidemque datam nequit, *Th. 15.* Unde Clœlia, quæ Porsennæ ut obses dedita fuit, jure quidem suo auffugere inde poterat, sed Populus Romanus reddere debuit, aliàs Porsenna pro ruptô fœdus habiturus erat, ut ipse ait apud Livium *l. 2. c. 13.* Quid si ergo hostis non reposcit? Jure recepta res videtur ac Postliminium habet, uti res capta, quod proinde ei denegari nequit. Neq; hinc discedit jus Roma-

Romanum *in L. 4. in fin. de Capt. & postl.* ubi poteſt civitas non recipere deditum. Nam ibi agitur de eo, qui ex propria ſua ſponſione à populo deditur.

XVII. At armis ſuis populus durante bello omnia dedita recuperare ab hoſte, uti res ipſius hoſtis proprias vi capere poteſt: atq; adeò, etſi hoſtis ea populo pacato donaverit vel vendiderit, à pacatis quoq;, dum bellum eſt, repeti armis poſſunt: quia hoſtis non potuit ea, niſi cum cauſa ſua alienare, nec plus in alios transferre, quàm ipſe habuit, neq; facto hoc ſuo jus noſtrum pervertere. Atq; hoc qvidem manifeſtum eſt, cum populus ipſe non dedidit; tum enim ejus ratione habetur res pro captâ. *Th. 14.* cujus dominiũ partis judicio hoſtis ex juſta cauſa nactus non eſt, adeoq; qui ab eô accepit, quaſi à non Domino accepiſſe intelligitur.

XIIX. At ſi ipſe populꝰ dedidit, difficile eſt dicere, cùm ab hoſte ipſo potuisſet armis recipere, etiam à pacato poſſe, in quem hoſtis transtulit: neq; enim poteſt populus quod ipſe dedidit, vel quaſi non jure datum contra fidem factumq; ſuum repetere; vel jure belli, qvod tantùm cum hoſte eſt, non cum pacato. Unde, nec hoc caſu eximentem ſe invito poſſesſore recipere poteſt. *Th. 15.* At in rationes damnorum occaſione belli ſibi datorum referre id poteſt. *Sect. 1. Th. 8.*

XIX. Cùm verò & hoſtis ipſe indubiè perſonas, res, aut urbes ſibi deditas deſerere aut dimittere; vel pace quoque aut pactis illæ recuperari posſint, quæritur, an ita deſertæ, vel pactis, aut, juxta *Th. 17.* armis jure receptæ habeant poſtliminium? Etſi verò id à JCto doctisſimo negetur, tamen pace ejus Viri & ſalvo, quod magni facimus, illius judicio deditis quo-

Digitized by Google

que, inprimis urbibus & provinciis, postliminium his casibus omnino deberi statuimus.

XX. Tota enim ratio, quæ deditis postliminium negat, est, quód juri hostis contra proprium factum ac fidem datam eximere se non possint. *Th. 15.* Ea vero hic cessat, ubi ipse hostis jus suum deserit, vel remittit, vel jure belli id ei aufferetur. Deinde, quia deditione bellicâ non id agitur, ut juribus suis, ultra quàm ab hoste cogitur, renunciet, sed potius, ut ea in prædictos eventus conservet! *Th. 13.* Tùm quia deditus contendit injuria hostili adactum se ad deditionem; quod etsi contra hostem allegare nequeat, donec sub ejus ditione est deditus, at ab illo dimissus, & suæ civitatis judicio redditus, contra suos potest. *Th. 13.* Porrò si jura integra servantur captis, qui ultrò ab hoste auffugiunt, *l. 26. Capt. & postl. Th. 1.* non possunt illa negari deditis, qui ab ipso hoste deserti, vel armis pactove recepti sunt: hi enim omnium Gentium judicio, in priorem conditionem reversi sunt, illos hostis negat jure reversos. *Sect. 1. Th. 5.* Et cùm facto ipso in pristinum statum redierint, etiam pristini status jura ipsis debentur, deditioque, quæ remissa est, perinde est ac si facta nunquam esset.

XXI. Quid verò obstat, quò minùs cives nostri integra sua jura habeant, si hostis non obstat? An, cùm is spoliare eos desinit, nos spoliabimus? Et quorum deditionem in hoste abominamur, in eos ab hoste liberatos ipsi deditionis jura continuabimus, longè crudeliores ipso hoste; quia, quòd is, cùm per bellum jure posset, in hostem non fecit, id nos, cùm jus non sit, per pacem in Cives molimur, & quæ civium jura adversus hostes tueri debemus, ea, cùm per ho-

stem

Digitized by Google

ſtem ſalva ſint, ipſi oppugnamus. Quo quidem nihil magis repugnat communi civitatis voto atque officio, quæ cùm civium ſuorum Tutrix ac Parens ſit, hoc factotutor in prædonem abit, parens in hoſtem; atque ex funeſtisſimo luctuoſisſimoque belli caſu erepta jura vel captat vel invidet: in quem caſum cùm Reipublicæ causâ inciderint, quid iniquius eſt, quàm ut inde facto hoſtium emerſi, in eum facto civium recidant? Atque hæc pia omnino vox eſt Impp. *in l. 12. C. de poſtl. rev.* qui civibus ex hoſte vi bellicâ recuperatis poſtliminium decernunt, *quia eos non captos, ſed receptos judicare debemus.* Quòd ſi ergo iis, quos ipſi jure belli recepimus, jura priſtina denegare non poſſumus, nedum iis, quos ſine ullô factô noſtro hoſtis ultrò dimiſit, quippe in quos minus juris, quam in illos habemus.

XXII. Nec de jure Romano dubitari poteſt, poſtquàm id deciſum eſt in cauſa Mancini; ſi enim ei poſtliminium debetur qui & ex ſuô factô ac ſolenni ſponſione, & factô populi per Patrem patratum deditus eſt, multò magis ei, qui ſuô ſolius factô *per Th. 14.* Fuit quidem hæc cauſa inter JCtos ipſos Romanos valdè olim agitata, maxime inte inter Viros gente & doctrina Romæ præcipuos Brutum & Scævolam. *in l. 4. ff. de Capt. & poſtl.* cum enim C. Hoſtilius Mancinus à Numantinis in eas anguſtias cum exercitu redactus eſſet, ut ignominioſam Pacem, autore Tib. Gracchô, Virô ſummô, injuſſu Senatus inire cogeretur, Populus Romanus eum dedidit, & nudum vinctumque ante portas Numantiæ expoſuit: Plut. *in Tibb. Graccho. c. 6. & ſeqq.* ubi nec ab hoſtibus receptus, & à ſuis deſertus fuit: Romam itaque cùm rediret, quæſitum eſt, an haberet

Digitized by Google

poſtliminium? Cicero refert *in hac controverſiâ inter peritiſſimos homines ſummam de jure diſſenſionem fuiſſe. lib. 1. de Orat. c. 238.* quod & *ex l. 4. ff. de Capt. & poſtl. & l. ult. ff. de Legat.* videre eſt. Quin, cum Mancinus in Senatum introiret, Tribunus pl. eum de Senatu jusſit educi; *quod memoria proditum eſſe diceret, quem Pater patratus dediſſet, ei nullum eſſe Poſtliminium.* Cic. *d. l. c. 181.* vel, quæ à JCtis ratio allegatur *in d. l. ult. ff. de Legat.* quod ipſo decreto deditionis civitas amittatur, perinde ac deportatione. Sed contrarium valuit, & Mancinus augurio in caſtra reductus Præturam quoq; gesſiſſe dicitur, *in d. l. ult.* quod & referunt Plin. *de Vir. Illuſtr. c. 59.* Cic. *pro A. Cic. ad fin.* Aur. Vict. *de Vir. Illuſtr. in Mancin.* Eutrop. *lib. 4. Hiſt. Rom. &c.* & meritò per jam dicta. Nec ratio adverſantium *in d. l. ult.* quicquam valet; qui pesſimè deditionem cum deportatione contendunt. Deditionis enim pœna hoſti ſolvitur, cui ex ſponſione Numantina ſatisfactio hæc debebatur; non verò Reipublicæ ſeu Populo Romano. Hoſtis itaque ſi hanc pœnam, ceu jus ſuum remittit, exigi ea, à Republ. ſeu P. R. non potuit. Quod ſecus eſt in deportatione, quæ pœna Reipubl. & ex crimine commiſſo debetur, & quam proinde nemo niſi ipſe Populus vel Princeps remittere poteſt. Ratio verò Cic. *ad Trebat. in Top. c. 37.* nullius momenti & ab ipſis JCtis, qui diverſum tenebant, *in d. l. ult.* rejecta eſt.

XXIII. Atque ita jure quoque Romano deditis tribuitur poſtliminium *in l. 4. ff. de Capt. & poſtl.* ubi ex ſubjecto exemplo patet, agi de ſpecie, quâ hoſtis jus ſuum deſeruit in deditione, Mancini non verò ubi pactio non intervenit, ut Grotius ſtatuit, quia ſponſio utique pactio eſt,

XXIV.

Digitized by Google

XXIV. Neq; verò, quin urbibus ac provinciis deditis postliminium competat, unquam inter Gentes dubium fuit. In bellis Punicis quot Hispaniæ, Siciliæ, quin ipsius Italiæ urbes variam præliorum fortunam secutæ, modo huic, modo alteri parti deditæ sunt? Quæ tamen receptæ eodem jure ac ante fuere. Eadem in bello tricennali plerarumq; urbium sors fuit; quæ modo Svedis deditæ, modo iterum relictæ vel receptæ nullo discrimine cum reliquis, neq; alio jure ac olim habitæ sunt, hodieq; habentur, nisi in pace secuta aliter transactum fuerit. In bellis inter Anglos & Gallos, Angli quot urbes in Galliâ cepere? At hæ receptæ eodem hodie loco sunt, quo olim vid. Mass. *Annal. 4. in Carol. VII. Serram in Hist. Gall. in Carol. VII. ad ann. 1522.* Frossard. *Hist. lib. 1.*

XXV. Ita in superiore bellô Gallo Belgicô An. 1672. & seqq. tres Provinciæ Belgicæ hostibus deditæ, iterumq; desertæ inpristina jura ordinemq; redierunt. Et quis dubitat, hodie in Palatinatu, finitimisq; Principatibus loca hosti dedita, iterumq; nuper destituta, in jus antiquum revertisse?

XXVI. Non tantum autem urbes captæ ac deditæ prædictis casibus postliminio jura sua pristina recipiunt, sed & populus jura pristina in urbes, etiam invitas: non enim hæ in libertatem se asserere possunt, sed cedunt pristino imperio, in omnibus casibus, quibus postliminium esse diximus: quia, uti populus ipsis jura sua, quæ postliminio recuperarunt, aufferre non potest, ita nec ipsæ possunt Populo: id enim legis naturalis est, nemini invito suum aufferri. Ita Lysimachiam, quam Philippus ex Thracibus vindicatam deseruit, Thraces recepisse, ipse memorat

apud

apud Liv. *lib. 32. c. 34* Et urbes omnes, in exemplis *Th. 24. 25.* relatis indistinctè in jus pristinum redactæ sunt.

XXVII. Cæterùm secùs est in hominibus captis vel deditis, qui postliminio inviti non redeunt; quia ipsis jure naturali liberum est, domicilium suum, quod jus ipsorum privatum est, eligere vel deserere: adeò, ut nequidem, qui adhuc cives sunt, retineri inviti possint; nedum repeti, si capti sint. Qvod jus laudat Cicero, &, *ô jura præclara*, ait, *ne quis invitus civitate mutetur neve in civitate maneat invitus. Hæc enim sunt fundamenta firmissima nostræ libertatis, sui quemq; juris & retinendi & dimittendi esse dominum.* Cic. *Orat. 35. pro L. Corn. Balb. c. 31.* Et *in l. 12. §. 9. de Capt. & Postl.* dicitur *De sua qua civitate cuiq; statuendi facultas libera est.* Atq; ex hâc ratione jure qvoq; civili negatur postliminium capto, cui animus redeundi non est *d. l. 12. §. 9. l. 20. pr. ff. & l. 19. §. f. C. eod.* At urbes & Provinciæ non possunt se eximere à reliquô corpore, aut illi Imperio, cujus pars sunt, se subducere.

XXVIII. Hæc omnia postliminii jura perinde durant, nec extinguntur pace simpliciter factâ; cùm in eâ nihil de privatorum damnis vel juribus dictum aut transactum sit, ut abunde ostendimus *Sect. 1. Th. 8. & 9.* Unde, etsi res non vi recuperata, sed nostris vel fœderatorum nostrorum civibus donata aut vendita in bellô vel pace fuerit, donatarius vel emtor tenebitur eam restituere pristino domino, perinde ac si res aliena ipsis vendita vel donata esset; quia nostrô judiciô & intra fines nostros hostis pro justô dominô non habetur. *Th. 1. 2.*

XXIX.

XXIX. Quod idem jure Romano quoq; obtinuiſſe evidens eſt. Nam (I.) *in l. 5. §. 2. de Capt. & poſtl.* (qui textus extricatus nondum eſt) exertè traditur, *etiam in pace quod ex noſtrò ad aliam gentem pervenit, ejus fieri, & civem noſtrum ab iis captum ſervum fieri;* & vice verſa: *eoque poſtliminium utrinque eſſe, niſi hoſpitium vel amicitia contracta ſit.* Grotius verò *de J.B. lib. 3. c. 9. §. 18. & l. 2. c. 15. §. 5.* aliique, eò delabuntur, ut putent inter Romanos & alias gentes in pace jus prædandi fuiſſe, eumque abuſum *in d. l. 5.* remanſiſſe ex ſeculo Nomadum. At de hoc execrabili prædandi more loqui JCtum *in d. l. 5.* atque hanc impietatem pro jure venditâſſe falſiſſimum eſt. Reclamat equidem totius antiquitatis memoria ac fides. Reclamant peregrinationes Ulyſſis, Antenoris, Æneæ, Pythagoræ &c. qui in remotiſſimas terras delati, ubique (niſi fortè apud fictitium Polyphemum) tuti, & nullibi ſervi facti ſunt, ſed Jus Gentium valuit. Quin repugnat id primis Romanorum principiis, qui naturâ omnibus liberum eſſe dicunt, ad littora & ripas appellere. Et cùm Trojani non ſtatim à Pœnis admitterentur, exclamant illi apud Virg. *l. 1. un.*

> *Quod genus hoc hominum, quæ hæc tam barbara morem*
> *Permittit patria? hoſpitio prohibemur arena.*

Adeò verò hic mos diſplicuit Romanis, ut, cùm Teuta, Illyriorum Regina, ſuos mari prædas agere pateretur, & Romanis, graviter de eò conqueſtis, reſponderet: *Regum morem non eſſe id prohibere*, legatus Romanus ei repoſuerit: πειρασόμεθα δὲ, Θεοῦ βουλομένου, ἰσχυρῶς καὶ ταχέως ἀναγκάσαι σε τὰ βασιλικὰ νόμιμα διορθώσασθαι πρὸς Ἰλλυριούς, *At nos tentabimus, Deo volente, diligenter &*

 celeriter

celeriter, necessitatem tibi corrigendi regios hos mores in Illyriis imponere. Atque hoc καλλιστον ἔθος, *optimum Romanorum morem esse asserit.* Polyb. *Histor. lib. 2. c. 8.* Tantum abest, ut Romani in suis id pro jure habuerint, ut in aliis quoque severissimè compescuerint: nam id re præstiterunt Romani, cùm Teuta regno suo prope à Romanis pulsa, non modo non lædendi alias gentes, sed ne navibus quidem libere eas adeundi potestatem retinuerit. Polyb. *16 c. 12.* Quin semper piratas à Romanis capite plecti solere, testatur Cic. 5. *Verrin.* ubi in Verrem ita insurgit: *Et quem audisti in Sicilia antea, captum Archipiratam, qui non securi percussus sit? Unum cedo autorem tui facti, unius profer exemplum.* Sed & *lib. 3. off.* Prædonem *hostem communem omnium* vocat. Ut proinde pernegemus, tantam immanitatem contra Jus Gentium & Naturæ unquam admisisse Romanos, nedum Christianos Imperatores probasse, ac inter leges suas, quales etiam sunt Digestorum leges, *l. 1. §. 6. l. 2. §. 11. C. de veter. jur.* Scytismum talem retulisse. Certum est itaque, loqui J... rum de gente, cum qua bellum fuit, & postea pax facta est; atque hinc primum agit de postliminio, quod durante bello obtinet; *d. l. 5. §. 1.* tum de eô, quod secuta pace *d. l. 5. §. 2.* Et sic pace simpliciter facta adhuc postliminium esse rectè docet, nisi pactio accedat amicitiæ vel hospitii, *d. §. 2.* quæ est ipsa pactio amnestiæ, *ut Sect. 4. Th. 11.* ostendetur. Accuratè igitur JCto convenit cum Jure Gentium.

XXX. In *d. l. 12. in pr.* idem pariter evidentissimè constat, qualitercunque explicetur: primùm enim omnes Dd. iis, qui in pace pervenerunt ad hostes, fatentur competere postliminium in bello ac pace; at bello captis quidam putant in pace id non concedi, *in d. l. 12. pr.*

Q..od

Digitized by Google

Quod ut verum ponamus, equidem expresse ibi additur, id fuisse Jus civile & placitum Romanorum, ne milites in prælio fiducia postliminii facilè capi se paterentur. Quæ ratio merè civilis & pœnalis est, non Juris Gentium, quo proinde postliminium indistinctè qvoq; in pace obtinet. Nam & notum est, Romanis adeo contemtos fuisse bellô captos, ut in summa necessitate quoq; maluerint servos manumittere, quam in prælio Cannensi captos vili pretiô redimere: quod M. Junius in Senatu allegat, &, *Nemo nostrum*, inquit, *ignorat, nulli unquam civitati viliores fuisse captivos, quam nostræ*. Liv. *22. c. 59.*

XXXI. Deniq;, postliminio in pace qvoq; locum esse, disertè itidem tradidit Ælius Gallus, quippe qui id tum tribuit, *cum qui liber, è qua civitate in aliam civitatem abierat, iu eandem civitatem redit.* Et deinde, *Cum populis liberis & cum fœderatis & cum Regibus postliminium nobis est, ita ut cum hostibus.* Quæ loca ex Festo allegat Grot. *de J. B. l. 3. c. 9. §. 3. & §. 18.* Nec movet, quæ acerrimè adversari putantur, *l. 7. in princ. Cap. & postl.* ubi negatur cum liberis & fœderatis postliminium esse. Nam loquitur de fœdere, quo amicitiæ pactio comprehensa fuit, ut patet *ex. d. l. 7. §. 1.* de quo *in fin.*

XXXII. Hinc patet, quando cesset postliminium; scilicet, quoties *judicium* illud *Partis* cessat. *Th. 1.* Et proinde quoties indistinctè vel omniũ judicio injuria res detentæ dicuntur, vel nullius: si omnium, supervacuum est postliminium; si nullius, nullum: ibi omnia jura integra sunt sine postliminio, hic nequidem per postliminium ulla.

XXXIII. Prioris generis exempla sunt in induciis, si iis pendentibus res ab hoste captæ fuerint, cum

 captæ

captæ ſint contra fidem induciarum, quod omnium judicio injuriâ eſt. Item in iis, qui capti ſunt â latronibus aut pyratis, (cui convenit *l. 19. §. 1. l. 24. de Capt. & poſtl.*) aut in bello civili (quod & probat *l. 21. § f. eod.*) aut capti vel ejecti à Tyrannis, uti Sicyonii à Nicocle Tyranno expulſi, & ab Arato reſtituti, bona ſua vindicarunt à poſſeſſoribus. Plut. *in Arat. c. 11.* Cic. *2. Off. in fin.* ubi laudat tamen Aratum, quòd poſſeſſoribus, qui ſine injuriâ tenebant, ſatisfecerit. Non enim opus eſt poſtliminio, quia omnium judicio conſtat, nec hoſtẽ per inducias, nec unquam latronem, nec cives invicem, nec tyrannum per vim aliquid auferre poſſe, ſed id reſtitui debere.

XXXIV. Poſterioris, itidem in induciis: nam ſi iis pendentibꝰ res bello captæ ad dominũ reverſæ fuerint, is non recipit eas poſtliminio: cùm enim expreſſa induciarũ pactio ſit, ne invicem laceſſant, ſed in eodem ſtatu res relinquant, nulliꝰ judicio interim injuriâ illæ tenentur, quia ſic pacti ſunt; & proinde contra pacti fideiq; datæ tenorem facit, qui quod alter tenet, quaſi injuriâ teneat, poſtliminio recipit; eoq; alterum laceſſit & ſtatum rerum mutat. Et hic quoq; ſuffragatur *d. l. 19. §. 1.*

XXXV. Item in transfugis & iis, qui perfide ad hoſtes deſciverunt: hi enim ultrò hoſtes ſecuti, non verò ab iis injuria, ullius judicio, detenti ſunt. Accedit, quod non cives ſed perduelles ſint, nec judicium civitatis ſuæ, ſed pœnam mereantur. Hiſpani Principes ad Romanos transitionem excuſaturi, *Scire ſi*, dicebant, *transfugæ nomen execrabile veteribus ſociis, novis ſuſpectum eſſe.* Liv. *27. c. 17.* Idem traditur *in d. l. 19. §. 4. l. 14. Ex quib. cauſ. maj.* jure itaq; in Campanos, cùm nefarie ad Annibalem defeciſſent, receptos â Romanis ſeriò animadverſum eſt; ut laudat Liv. & defendit

Legatu;

Digitized by Google

Legatus Romanus apud Eund. *l. 31. c. 31.* Et non ita pridem, cùm Meſſenii, urbs Siciliæ, ab Hiſpanis ad Gallos tranſiiſſent, deſerti à Gallo, ſpe quidem amneſtiæ initio illecti ſunt, at in poteſtatem liberorum reverſi pœnas defectionis ſatis graves dederunt. Quas & daturi olim fuisſent Tuſculani, niſi pœnitentia & precibus veniam â Senatu impetraſſent. Plut. *in Camil. c. 65.*

XXXVI. Ita ceſſat quoq; poſtliminium in populo, qui totus in hoſtis, res detinentis, poteſtatem per ultimam victoriam vel deditionem pervenit; uti Thebæ ab Alexandro M. Diod. Sic. *l. 17. c. 12.* Plut. *in Alex. M. c. 19.* Athenæ à Spartanis; Juſt. *lib. 5. c. 18.* Xenoph. *lib. 2.* Ἑλληνικῶν. Carthago à populo Romano. Flor. *lib. 2. c. 15. &c.* deſiit enim cum civitate judicium ejus, & in arbitrium victoris tranſiit, (ut legatus Antiochi dicebat apud Liv. *lib. 34. c. 57.*) qui ex hoſte jam judex & magiſtratus omnium judicio factus eſt, ejusq; jam arbitrium victa civitas ſequitur, non ſuum.

XXXVII. Hinc civitas ita penitus victa, etſi reſtituta ſit, tamen poſtliminio ne ea quidem recipit, quæ victor ante victoriam & adhuc hoſtis abſtulit, nedum quæ poſt victoriam, jam legitimè dominus factus & princeps. Unde, cùm Alexander M. Thebis victis occupatisq;, nomen 100. talentorum Theſſalis, qui ea debebant, donasſet, ut narrat Quint. *Inſt. lib. 5. c. 10.* nihil vanius eſt, quam reſtitutis poſteà Thebis poſtliminium tribuere contra Thesſalos: quia Alexander tum, cùm donaret, dominus Thebarum jure ultimæ victoriæ plenisſimo factus eſt: adeoque omnium judicio & valuit donatio ſeu acceptilatio à domino & creditore facta, & debitores Theſſali ipſo jure liberati ſunt. Et ita in Amphictyonum com-

 muni

muni Græciæ consilio rectè judicatum videtur. Ærod. *rer. jud. 2. tit. 3. c. 2. & 3.* contrà quàm existimat Hottom. *Illustr. quæst. 5.*

XXXIIX. Illud liquet, cessare postliminium, si is, qui habet, id deserit, & urbes libertate uti patitur: suum enim jus omittere potest. Unde, cum Antiochus Smyrnam, Lampsacum, Lysimachiam, aliasq; nobiles Græciæ Thraciæq; urbes, quas proavus ejus, Seleucus, victo Lysimacho, ceperat, postliminio repeteret, eaq; causa belli cum Græcis & Romanis ipsi esset; rectè respondet Dux Romanus, cum bis causa inter utramq; partem colloquio disceptaretur, tanto tempore desertas eas ac liberas fuisse Liv. *lib. 34. c. 57. 58. & lib. 35. c. 15.* idq; probavit belli exitus.

SECTIO III.

De

ALIIS JURIBUS, QVÆ IN PACE EX BELLO RELIQVA SUNT.

SUMMARIA.

1. *UTi res postliminiò recipimus; ita I, damna rerū ab autoribꝰ vindicamꝰ, si illi intra nostros fines sint.*
2. *Probatur autoritatibus.*
3. *Item jure Romano & moribꝰ.*
4. *Ita etiam maximè obligari Incendiarios.*
5. *Idem esse, si autores ad socios pervenerint.*
6. *Etsi mercede conducti sint, vel non amplius militent.*
7. *Secus, dum sunt apud hostes vel alias gentes pacatas.*
8. *Nisi omnium Gentiū judicio factum improbetur.*

9. Aut

Digitized by Google

9. *Aut crimina commissa contra Jus gentium.*

10. 11. *II. Jura quoq; vel nomina ab hoste extorta eadem ratio in pace vindicari posse. Ubi primum ostenditur, quid juris sit, si debitor coactus fuerit solvere &c.*

12. *De lite Neopolitanâ; ubi quam imperitus Juris gentium in eâ decidendâ fuerit Matth. de Afflictis ostenditur.*

13. *Si alicui è gente pacata nomen ablatum sit, id restituendum esse.*

14. *Quid si creditor ab hoste coactus fuerit, debitum remittere?*

15. *Civitate penitus victa, causas privatas non posse transferri à Victore.*

16. *Nomina publica posse.*

17. *Inter hostes ritè acta rescindi non posse.*

18. 19. *III. Quid si aliquis ab hoste compulsus fuerit pacisci?*

20. *De lytrô seu pretiô redemtionis hosti promissô.*

21. 22. *IV. Sententiæ ab hoste latæ in bello, quousque in pace valeant.*

23. *An transactiones aut dispositiones in odium partis adversæ factæ.*

24. *Transfugam & perduellem esse, non modò, qui ad hostem, sed & qui in pace ad populum eum concessit animô proditoriô, cum quo Amnestia non est.*

I.

Vidimus, ut res, personæ, urbes & terræ nostræ sub hostium potestatem redactæ, inde verò intra fines nostros reversæ, in pace quoq; postliminium servent. Eadem verò ratione, etsi hæc ipsa, quæ nostra fuere, intra ditionem nostram non redierint, tamen possumus damna ac injurias, quæ hostis pendente bello intulit, pace quoque (si simpliciter facta nec amnestiæ aliave pactio adjecta sit) vindicare sequentibus modis (I.) Si nostræ saltem civitatis judicio injuria nobis ablata dicuntur, etsi jure belli actum fuerit

fuerit. *Sect. 1. Th. 3.* Ea enim persequi possumus, si hostium milites, vel homines qui ea intulere, intra fines nostros deprehendantur. Ab iis enim omnia hæc injuria nobis esse illata contendimus. *d. Sect. 1. Th. 3.* Quod judicium valet intra fines imperii nostri, ubi, qui fecit, nunc invenitur, eique adeò subjectus est. *d. Th. 3. Sect. 2. Th. 1. & seqq.* De his verò damnis ac injuriis non transactum per pacem simpliciter factam, quæ de causa publica, non de damnis ac injuriis privatorum inita est. *Sect. 1. Th. 8.* Sequitur igitur, quòd contra Autores qui deprehenduntur in nostri imperii finibus, persequi ea adhuc possimus, si in pace amnestiæ lex adjecta non fuerit.

II. Ita Coriolanus, etsi pax cum Volscis facta erat, veretur tamen eos adire conscientiâ damnorum, quæ bello ipsis dederat, atque ideò, cùm ad eos confugiendum tamen esset, prolixè inprimis petit, sibi ignosci. Dion. Halic. *lib. 8. c. 1. & c. 6.* Pace cum Pœnis ex secundo bello Punico factâ, duravit persecutio Annibalis, uti refert Liv. *l. 30. c. 37.* Idemque *lib. 33. c. 47.* ait; *Nôn fefellisse Annibalem, ita pacem Carthaginensibus datam esse, ut inepiabile bellum adversus se unum esset.* Themistocles, qui Xerxem maximis damnis & cladibus affecerat, cùm patriâ pulsus, & nullibi tutus in Persiam iret, etsi Xerxes jam mortuus, nec tum bellum esset, Lysitheides tamen, Regis amicus, apud quem latebat, prædixit ei periculum capitis, si regem adiret, quod res Persis funestas gessisset: nec nisi hujus hospitis sui gratiâ adjutus, & literis ad regem datis, operaq; suâ copiosè Regi promissâ, aditum paravit, & adhuc tamen ab iis, quorum cognati occisi erant, in discrimen capitis adductus fuit. Diod. Sic. *lib. 11. c. 56. & 57.* Thucyd. *lib. 1. Hist. circa fin.* Cornel. Nep. *in Themist.* Sopater & manus

Digitized by Google

manus Macedonia è subditis regis Philippi mercede militaverant Annibali in Africâ, & inde missi domum tendebant, pace à Scipione hostibus jam data; illi tamen capti & in vincula ducti sunt. Liv. *30. c. 42.* Sylla, pace cum Mithridate facta, Eutrop. *lib. 5. in Hist. Syllæ* Plut. *in Syll. c. 48.* in quosdam tamen, qui ejus partium fuerant, animadvertit. Vell. Pat. *lib. 2. Hist. in gestis Syllæ.* Cæsar victo Pompejo pacem cum Senatu fecerat, & tamen ex iis, qui Senatum secuti erant, Marcellum, Ligarium, Dejotarum &c. adhuc persecutus est, ut ex Orationibus Cic. patet, qui non ita eos defendit, ut negaret pace facta in eos aliquid statui posse, sed petendo ut errore & opinione causæ deceptis ignosceret. Ludovicus XI. pace cum Anglo Burgundoq; jam composita in Conestablium animadvertit. Comin. *lib. 6. propè fin.*

III. Atq; hoc jus & morem gentium esse, traditur quoq; *in d. l. 5. §. 2. ff. de Capt. & postl.* ubi non tantùm dicitur, pace quoqve facta durare postliminium; sed etsi ex altero populo aliquis ad alterum, cum quo bellum fuit, pervenit, pace quoq; secuta eum capi posse, ac (quæ tum captorum conditio erat) servum fieri, non alio jure quàm ob damna & injurias singulorum, cùm de causa publica transactum pace fuerit. Estq; hoc id ipsum jus, quod hodieq; Christianismo non imbuti exercent cùm inter se, tum inprimis contra Christianos, quia paci cum his factæ non solet amicitiæ vel amnestiæ clausula addi: de quo *Sect. ult. Th. 10.* Atque hinc Mahumedani è Christianis in media pace tales sibi captivos colligunt, quin & ipsi alicubi Christiani è Mauris.

IV. Inter Christianos igitur etsi servitus bello captorum, non tamen hoc quoq; jus gentium desve-

tum eſt. Unde, ſi incendiarii illi,aliique facinorum crudelitatumque miniſtri,pace ſimpliciter juncta apud nos deprehendantur, omninò capi, & in eos animadverti poteſt. Ita creditum eſt, cùm nuper Moguntia ac Bonna dederentur, hos generali pacto non contineri; eapropter enim nominatim ſingulorum quoque mentionem fieri,eorumque ſecuritatem expreſſo pacto ſpecialiter promitti curârunt, ne ſinguli quoque, qui damni vel injuriæ aliquid feciſſent, eo nomine convenirentur. Sic, cùm Callimachus, præfectus Mithridatis, urbem Amiſum captam incendiſſet,ipſeque poſtea cum Gura, Tigranis fratre, captus à Lucullo eſſet, Lucullus Gurâ quidem humaniter uſus eſt, at incendiarũ catenis vinctum ad pœnam reſervavit. Plutar. *in Lucull. c. 68.* Quod ſi ergo ne deditionis quidem pacto generali continentur, quod tamen cum ſingulis fit, nedum pace generali, quæ tantùm de publicâ causâ fit. Cur autem promiſcuê olim capti fuerint, ſive ipſi damnum dederint ſive non, cauſa eſt, quòd vires hoſtium in noſtram necem periculumque auxerint, operamque ad id ſuam commodaverint.

V. Perinde autem eſſe, an ad nos pervenerint, an verò ad ſocios amicosque, qui eandem nobiscum cauſam judiciumque tuentur, dictum eſt *Sect. 1. Th. 3. Sect. 2. Th. 2.* Item, an perſonæ an earum res apud nos inveniantur, cùm ex his quoque ſatisfieri nobis posſit.

VI. Sed nec refert, an militent adhuc hoſti, an ante vel poſt pacem misſi; item an mercede conducti ſint, an cives; ut ex adductis exemplis, Coriolani, Themiſtoclis, Sopatri &c. patet.

VII. At dum in hoſtis vel aliarum pacatarum gentium finibus ſunt, nullo modo hæc damna injuriasq;

Digitized by Google

riasque persequi possumus: nam hostis negat, injuria ea nobis illata esse, quod judicium apud ipsum valet, *Sect. 1. Th. 3.* & cæteræ gentes pacatæ bello utrinque factum pro jure habent. *Sect. 1. Th. 4. Sect. 2. Th. 4.* Non fuit itaque fas Lucullo à Tigrane pacato flagitare, ut Mithridatem traderet. Plut. *in Lucull. c. 44.* Et Hannibal, cùm Romani eum à Prusia, Bythiniæ rege, ad quem pacatum confugerat, poscerent, isque tradere vellet; ait, per scelus id Romanis peti, & à Prusia fieri, atque illos in eo à majorum virtute degenerasse. Nec denique quod Romani se persequantur sed hunc modum execratur. *Liv. 39. c. 51.* Nihil enim in alieno territorio post pacem vi & armis, sed solo jure experiri possumus, per loci magistratum; cujus verò judicio nihil injuriâ factum statuitur.

VIII. (II.) Multo magis igitur persequi injurias & damna in pace possumus, quæ omnium judicio æquè injusta censentur, uti si Vasallus noster hosti militaverit; ea enim non nostra tantum sed communi omnium gentium sententia felonia est, cùm verum perjurium perfidiamque commiserit. *Sect. 1. Th. 5.* Eum igitur non modò feudo dominus privare potest, si id in sua potestate sit, sed & ab ipso hoste jus petendi tribuendum est: uti Romani jus ex sponsionibus hosti quoque religiose administrarunt; non minùs autem Vasallus ex sua fidelitate, quàm sponsor ex sponsione omni jure obligatur. Atque ita Serenissimus Princeps Elector Palatinus bello, quod *Wildfangiale* dicebatur, per laudum Hailbrunnense finito, & ferè secundum se deciso, in Vasallos tamen Comites & Nobiles, qui illud secuti fuerant, jus suum persecutus est. Et Carolus Burgundus Ludovico XI. Conestablium, hujus beneficiarium, ipsi dedidit. Comin. *Hist. lib. 6. circa fin.*

Digitized by Google

IX. idemque eſt, ſi crimina contra jus gentium commiſerint, quæ omnium judicio vindicanda ſunt? Nam & Samnites gens ferociſſima, Brutulum Papium propter perfidiam ac perjurium, cujus ipſe autor fuerat, cum omnibus rebus ipſius hoſti dedunt. Liv. *8. c. 39.* Et, cùm Galli deditionem Fabii poſtulârent, quod jus gentium violâſſet, Romanis viſum fuit, *barbaros jus poſtulare*, ut ait Liv *l. 5. c. 37.* ſed cum eorum, qui nolebant Principes juventutis Romanæ dedi, ſuffragiis victi, negarent id jus hoſtibus, quàm preſſo pede ſecuta eſt manifeſta Numinis vindicta? Incontinenti enim ab iisdem hoſtibus Roma capta & incenſa, Senatusque propè omnis trucidatus eſt. Diod. Sic. *lib. 14. in fin.* Plut. *in Camill. c. 27. & ſeqq.* Eamque cladem omnes huic cauſæ asſignant, & inprimis ipſe Camillus gravi oratione apud Liv. *lib. 5. c. 51.*

X. Perinde verò hæc omnia obtinent, ubi non res, aut loca, ſed aliud jus nobis ab hoſte ablatum eſt; uti (III.) Nomina: quâ verò in re magna varietas eſt. Et ſcilicet vel debitor eſt in hoſtium poteſtate, vel creditor. Si debitores noſtri ſunt in hoſtium noſtrorum poteſtate, ut ſi cives hoſtium ſunt, & ab hoſte cogantur id quod debent, vel fiſco ejus aliisve ſolvere, debitores hi in territorio hoſtili vel gentium mediarum conveniri amplius non poſſunt, quia ibi rectè eos ſolviſſe ſtatuitur. *Sect. 1. Th. 4. Sect. 2. Th. 3. 4.* in noſtro vel amicorum noſtrorum, poſſunt, iterumque ſolvere tenentur, quia apud eos non creditori, & ſic non rectè ſolviſſe judicantur. *Sect. 1. Th. 3. Sect. 2. Th. 1 2.* Quod & juris eſt, ſi hoſtis debitori tali id nomen remiſerit.

XI. Idem eſt, ſi debitores noſtri ſint ab hoſtibus capti, vel fuerint in locis ab hoſte occupatis: etſi enim loca

loca ista non recipimus, tamen debitores in nostro vel amicorum territorio postea inventi, non obstante solutione vel transactione factâ, iterum solvere coguntur; *Th. prec.* si autem recipimus loca insuper, etiam jus postliminii nobis competit. *Sect. 2.* cujus vi nomen recipimus, non attenta priore solutione, quæ non jure facta dicitur: Si verò debitori illi hostis remittit debitum, cùm è nostris civibus sit, nunquam remissio valet, quia ille nostrum, non hostium judicium sequitur *Sect. 1. Th. 3.*

XII. Cùm igitur Carolus IIX. Gallus Neapolim, pulso Alphonso ejusque filio Ferdinando, cepisset, eosq; qui Alphonso aliquid debebant, id suis officialibus Gallis solvere compulisset, certum ac planum est, filium ejus Ferdinandum, ejectis iterum Gallis & recuperato inter quatuor menses regno (*vid. P. Jov. lib. 3. Hist. & Gratian: de cas. Vir. Illustr. tit. 2. de Arrag. Reg. Neap.*) jura omnia, atque adeò nomina quoque sua postliminiô recepisse. In qua tamen causa Matthæus de Afflictis, qui in ea se consultum ait, *Decis. Neap. 150.* tam misere laborat & hæret, & quæ de debitorum mora (cujus tamen effectus cessat in quantitate debitâ, quæ semper etiam ante moram debitori perit, *l. 11. C. si cert. pet.* estq; hoc jus pœnale adeoque civile.) item quæ de privatorum inimicitiâ, quæ causã dedit damno (quod omni jure injustum est) in legibus civilibus invenit, ad Regum controversias hostilitatesque publicas applicat, cùm tamen Reges quidem jus belli, at non privati jus inimicitiæ exercendæ habeant, & illi, non hi invicem vi agere & lædere possint. Postliminii autem, hujus juris quod solum allegari debuit, ne meminit quidem. Adeò constat, tales Dd. ne quidem jus certum & legibus definitum

nitum (*vid. L. 12. §. 6. de Capt. & postl.*) negotiis solide applicare posse, nedum decidere negotia, quæ jure civili definita non sunt.

XIII. Si verò debitor vel pacatæ genti debeat vel ipse sit è gente pacata, etsi nobis debeat, non potest hostis noster eum cogere, ut vel sibi, vel aliis solvat, quia hostis in pacatas gentes earumque jura ac subditos vi agere non potest; & proinde, cùm omnium judicio injuria agat, eam reparare tenetur. *Sect. 1. Th. 5.* Atque ita, cùm superioribus bellis hostis res eorum, qui hostes non erant, apud civitatem occupatam depositas abstulisset, Facultas Juridica Heidelbergensis ante aliquot annos absolvit depositarios, & eos qui abstulerunt, satisfacere teneri respondit.

XIV. Hæc ita, si debitor sit in potestate hostium: si verò creditor, sive is civis sit loci ab hoste occupati, (nam si civis hostium sit, huc non pertinet, quia is non in hostis, sed sui Principis potestate est) sive alias in hostium manus pervenerit, & hostis nomen vel fisco suo adjudicet, vel aliis donet, jus agendi quidem amittit, si debitor sit in hostili vel pacto solo, in quo jure belli id rectè creditori ademtum statuitur. *Sect. 2. Th. 3. 4.* At si debitor sit in nostro vel amico territorio, non amittit creditor jus agendi, etsi debitor fortè alteri jam solverit, quia negatur id jure factum. *Sect. 2. Th. 1. 2.* prætereaque recepto ex hoste loco illo, ubi creditor est, vel ipso creditore, jure postliminii quoque hic nomen suum recipit; modò debitor in nostro vel amico territorio sit, ut dictum *Sect. 2. Th. 1.*

XV. Si verò hostis jure ultimæ victoriæ imperium perpetuum in nos nactus est, nomina civium devictorum ipse iis auferre aut donare aliis non pot-

est,

est, etsi ante victoriam potuerit: quia ante victoriam spoliare ut hostis potuit; post eam Judex & Magistratus factus, non potest: ut ostendit Magnificus Dominus Præses *in Disput. de Jure Victoriæ.* Tale nomen fuit, quod Julius Cæsar victo Pompejo Dyrrachinis donavit: id enim illi Flavio debebant; cui proinde Cæsar id adimere non magis quàm singulis civibus res suas auferre potuit: causæque hujus arbiter Cicero fuit. Ærod. *rer. jud. 2. tit. 3. c. 3.*

XVI. At publica nomina victor, ut omnia jura civitatis publica, sibi acquirit, quæ proinde aliis donare potest: Et hinc, cùm tale nomen Thebanorum fuerit, quod Thessali iis debebant, rectè ab Alexandro M. victore ac Domino Thebanorum id donatum diximus *Sect. 2. Th. 38.*

XVII. Quæ autem communi gentium jure ritè acta gestaque sunt, valent tum in bello, tum in pace, nec vindicari in bello quidem, nedum secutâ pace possunt. Uti contractus ritè ac sponte initi inter hostes *per Sect. 1. Th. 10. seqq.* ex quibus igitur hostes ipsi tenentur jus statuere: quemadmodum eos validos ac legitimos haberi jubet quoq; pax Osnabr. *art. 4. §. pen.* & pax Hispano Belgica *de anno 1648. §. 32.* Qua ratione indubiè actio competit ei qui ad solvendas contributiones credidit, ut non opus sit allegare decisionem Mev. *part. 2. dec. 23.*

XIIX. (IV.) Hinc patet, quid statuendum de actu seu negotio, ex quo invicem omnium judicio obligantur, sed alter ex re licitâ, alter ex injuriâ; uti si hostis aliquem vi privata compulit ad vendendum, permutandum, edendum instrumenta, aut quomodo liber paciscendum: nam promissor pace secuta tenetur ex pacto,

Digitized by Google

pacto, *Th 17.* sed vicisſim hoſtis ei ex injuria. *Th. 8.* Et proinde effectu nulla erit actio hoſtis, qui vim fecit, cùm tantundem ſaltem debeat. *Sect. 1. Th. 10.* Qua ratione omnes hujusmodi extorſiones invalidæ & vitioſæ judicantur in pace Oſnabr. *art. 4. §. contractus 46.* in pace Sveco-Polonica *de anno 1660. art. 10. art. 11. & art. 28.* apud Loccen. *Hiſt. Svec. ad fin. pag. 910.* Quod ſi uterq; jure civili utatur, promiſſor reſtitui poteſt ex edicto Prætoris, Quod *met. cauſ. Sect. 1. Th. 12.*

XIX. Si autem vis non ſit omnium judicio illicita, uti ſi hoſtis publica autoritate, & cum jure belli poſſet, aliquos adegit ut promitterent, hi tenentur ex pacto; *Th. 17.* non autem vicisſim hoſtis de injuria, niſi in noſtra vel amicorum civitate negotium agatur: *Th. 1.* quia in ea negatur hoſtem habere juſtam cauſam. *Sect. 1. Th. 3. & 10.* Quale eſt, ſi quid contributionum nomine promiſſum eſt; id igitur hoſtis exigere poteſt, etiam in pace, dum promiſſores in ipſius ſunt poteſtate; ſi verò ad ſuos jam reverſi fuerint, non tenentur: quia apud eos hoſtis vicisſim dicitur teneri de injuriâ ad damnum hoc reparandum. *Th. 1.* Solent tamen hodie reſervari contributiones pacto expreſſo; aut certum tempus addi: ut in pace Noviomagenſi *Cæſareo Gallica. art. 30.* & in pace Gallo Hiſpanica, *de anno 1678. art. 17.* & Gallo Belgicâ *ejusdem anni. art. 12.* Quo facto ubiq; debentur, non tamen vi armisq; exigi poſſunt, quod & expreſſe cautum in d. pace Noviom. *art. 30.* & tamen Galli *anno 1679.* non modò bellicis executionibus uſi ſunt in cives Imperii, ſed & Landavio & Briſaco citationes & apparitores cum minis &c. emiſere: quam in alieno territorio viam facti eſſe conſtat. Gandavi verò novas etiam

impo-

Digitized by Google

impoſuere pace facta, ſed antequam tamen urbs evacuaretur.

XX. Non eadem eſt ratio in eo, quod captivus pro libertate ſuâ pretium promittit; id enim omni jure juſtum ac licitum eſt, & ſemper hoſte quoque Judice exigi poteſt. Nec moveri à promittente quoque poteſt, quòd hoſtis vi coëgerit, ut promitteret: nam & tum promiſit, cùm eſſet ſub hoſtium jure & judicio: nec vis eſt, cùm captivus cupidine libertatis non expectata pace pretium pro libertate ſuâ offert: Adeò, ut, licet pace comprehenſum ſit poſtea, ut captivi ſine pretio dimittantur, tamen, ſi ante pacem jam promiſſum ſit, omninò debeatur. Quod & ſtatutum in pace Sveco Polonica Gedanenſi, *1660. art. 14. art. 23. art. 27.* apud Loccen. *Hiſt. Svec. pag. 910.* Hoc inter gentes adeò hodie valet, ut publicis pactis pretia hæc definiri ſoleant; ceu factum inter Gallos & Hiſpanos apud Marian. *de Reb. Hiſp. lib. 27. c. 18. in fin.*

XXI. Hinc & ſequitur, ſi hoſtis in occupatis locis ſententias dixerit, & judicata fecerit, quousque valeant: ſi enim adverſus noſtros homines ſententiæ latæ fuerint, conveniri inde reus in territorio hoſtili aut tertio omnino poteſt; *Sect. 2. Th. 3. 4.* at in noſtro confœderatoque non poteſt, *Sect. 2. Th. 1. 2.*

XXII. Si verò ſententia ſecundùm noſtros contra civem hoſtium lata ſit, in omni loco valet, quia condemnatus ubique ſequitur judicium ſuæ civitatis, quæ ſententiam eam probat. *Sect. 1. Th. 5.*

XXXIII. Transactiones vi extortæ valent, ut alia pacta, *Th. 17.* nec debitor, ſi coact[9] ex transactione ſolverit, injuriæ ratione, niſi apud ſuos, ſi hoſtis ibi inveniatur, agere poteſt; ut *in Th. 10. & 11.* nec creditor aliter, ſi ſolutio-

tionem remiserit: idem enim est quod in *Th.14.* At si ex transactione ista invicem aliquid adhuc debeant, is qui coactus est, conveniri quidem effectu non potest, estq; eadem species quæ *in Th.18.* Is verò, qui coëgit, planè tenetur, quia & pactum valet, *Sect.1. Th.10.* nec is ullam injuriam passus dicitur, sed fecisse. *Sect.5.Th. 4. num.4.*

XXIV. Dispositiones denique, etsi in odium causarum belli factæ, valent tamen, si aliàs vitiosæ non sunt; adeo ut exheredationes quoq; valeant, si alio vitio non laborent. Uti & sententiæ in hostili territorio contrà nos latæ vim judicati obtinebunt, si aliud non obstet. *Sect.1.Th.5.*

XXV. Ex quibus omnibus sequitur, si quis è nostris ad eum populum, cum quo pax absque amnestiâ contracta est, transeat, animo cives nostros vel res eorum prodendi, ut deprehensi in eorum finibus capiantur, eum pro transfuga & perduelle habendum: quia tot jura hostilia in pace supersunt omissâ amnestiâ: uti id quoque, & rectè definitur, *in l.19.§.8.de Capt.& postl.*

SECTIO IV.

De AMNESTIA IN GENERE.

SUMMARIA.

1. Transitio ad Amnestiam.
2. Definitio amnestiæ.
3. Amnestiam olim solis dissidiis civilibus componendis esse adhibitam ostenditur.
4. Quod exemplis demonstratur.
5. Hodie verò inter Christianos paci eâ applicari, indeq; duo esse pacis capita; alterum de

de causa belli; alterum de damnis & injuriis.
6. *Accuratè hoc observatum in pace Osnabrugensi & Monasteriensi.*
7. *Quomodo ab amnestia cœpit illa pax.*
8. *Non idem semper esse initium belli & amnestiæ.*
9. *Divisio amnestiæ, in generalem & specialem; in aliam quæ paci adjicitur, & aliā quæ per se statuitur.*
10. *Quis amnestiam constituere possit?*
11. *Olim non amnestiæ, sed ejus loco amicitiæ seu hospitii clausulā bellis adjici solitam.*

I.

EN, quæ & quot reliqua adhuc sint è bello vulnera, etiam pace factâ! Quæ materies concipiendis iterum odiis! Hæc igitur vulnerum, quæ resident in animis hominum, genera prius ordine & exactè exponenda fuêre, quam medicina, quæ iis adhibenda est, explicari possit. Dum igitur delitescit illa κακομνησία sub pacis cineribus, animosque partium coquit, nihil pronius, quàm ut illa excitata horum jurium exercitio in belli incendium iterum erumpat.

II. His igitur malis morbisq; civitatum remedium & quasi Panacea quædam est, *AMNESTIA*, quæ est *eorum, quæ durante discordia hostiliter ultro citroq; facta sunt, publicè sancita Oblivio*: qua id agitur, ut hæc salutaris quasi herba, quicquid è dissidiis publicis reliquum est ulceris, ei medeatur, omniumq; inde injuriarum acerbitatumq; non sensum modo, sed & memoriam deleat atq; obliteret.

III. Mirum verò videri potest, Amnestiæ clausulam hodie bellis componendis applicari, quæ tamen non ad bella, sed ad dissensiones civiles pertinet. Ci-

Digitized by Google

vium enim dissidia pace propriè non conciliantur, cum pax sit transactio de bello, *Sect. 1. Th. 6.* bellum verò non nisi inter hostes; *l. 234. pr. de V. S.* hostes autem esse populos utrinque liberos, non autem ejusdem civitatis cives. *L. 118. eod. L. 24 Capt. & postl.* Hinc summo Reipublicæ malo gliscunt discordiæ civiles, ubi certum non est earum abolendarum & jungendæ amicitiæ remedium. Ita enim comparatum est inter homines, ut inter iras nullum sit nisi vindictæ studium, nisi certa constet dissidii honestè componendi ratio, & certum quasi remedii nomen sit.

IV. Celebrari itaque inter gentes cœpit Amnestiæ remedium ac nomen, postquam in longè clarissima totius Græciæ civitate Athenarum, ejectis triginta Tyrannis, horrendum illud civium dissidium per Populiscitum, quod Ἀμνηστίας ψήφισμα dicebatur, compositum; iterumque in principe terrarum urbe Romæ occiso Cæsare repetitum solenniter fuit, de quo Vellej. Pat. *lib. 2. in Hist. bell. civ.* Corn. Nep. *in Thrasib.* Plut. *in C. Cæs. c. 97.* Cic. *in Philipp. 1. in princ.* Just. *lib. 5. c. 11.* Valer. *4. c. 1. §. 4. in externis.* Quamquam dudum Romani eodem remedio usi fuerint, cum ejectis Tarquiniis Amnestiam decernerent iis, qui tum Tyranno auffugerant, modo intra viginti dies redirent, Dion. Halic. *lib. 5. c. 13.* Inde commune id remedium gentium factum est, eoque usus Domitianus Patrum in Senatu odia per tot factiones trium Imperatorum concitata conciliavit. Tacit. *Lib. 4. Hist. c. 44.* Postea Aurelianus eo motum populi Romani sedavit. Vopisc. *in Aurel. c. 39.* Talis Amnestiæ sanctio est pax Constantiæ, Friderici & Henrici VI. *vid. Const. de Pace Constant.* Eandem cum Ferdinandus I. inter Status Imperii, pace religio-

Digitized by Google

religiosæ constituisset, laudat id factum summopere filius ejus Maximilianus II. & apud Henricum III. Galliæ & Poloniæ Regem gloriatur, *armis antea irritatum Imperium, at Amnestiâ sancitâ, ex eô summam in Imperio tranquillitatem fuisse*; eandemq; commendat Galliarum Regi: quod referens prædicat meritò Thuan: *Hist. ad annum. 1574 l. 58. post princ.* Tali amnestiæ decretô pacata est Anglia temporibus Elisabethæ; Cambden. *in Hist. Elis. part. 3. ad ann. 1585.* & jam antea factiones albæ & rubræ rosæ. Eadem coaluit iterum Gallia è Condæorum dissidio; *Priol. Hist. Gall. lib. 5. pag. 271.* & Belgium occisis Wittiis. Annal. *ad ann. 72. &c.*

V. Ita ergo Amnestia quidem inventa est abolendis dissidiis civilibus, non bellis. At hodie inter Christianos publicè & piè admodum receptum usitatumq; est, ut ea paci quoque adjungatur; cujus tum duo distincta sunt pacta seu capita, probè semper discernenda. Per pacem enim de bello ejusque causis; per amnestiam de injuriis damnisque, quæ singuli invicem intulerunt, transigitur. Illa gravamina publica utriusq; partis, quæ bello gerendo causam dederunt decidit; hæc ipsius belli, dum gestum est, damna ac injurias: illa negotium, de quo bellum fuit determinat; hæc quæ in belli processe acta sunt. *Sect. 1. Th. 8. 9.*

VI. Hæc accuratè distinguuntur in pace Westphalica, & alterum caput *gravaminum* dicitur, alterum *Amnestiæ*, ut in tabulis pacis Osnabr. *art. 16. §. restitutione ex capite Amnestiæ & gravaminum facta. 5.* Et in Monaster. *§. Restitutione ex capite Amnestiæ & gravam. facta. 105.* In executione pacis, Friedens executions-Haupt-Recess, tota executio pacis refertur passim ad duo capita, *gravaminum* & *amnestiæ*, & ad eos, die ex capite amne-

 stiæ

stiæ vel gravaminum, zu restituiren seyn. uti *in §. 2. §. 3. §. 23. §. 26. §. 27. & 30.* & in arctiori exequendi edicto an die Creyß-ausschreibende Fürsten / planius & luculentius adhuc separantur.

VII. Atq; hoc primum fuit, quod Sveci anno 1645. in suis propositionibus pacis urgebant, *prop. 3.* ut Cæsar ante omnia in toto imperio & inter omnes ejus cives, subjectos ac socios universalem ac illimitatam amnestiam decerneret. Atq; ab hoc articulo cœpere dicto anno tractatus Osnabrugi & Monasterii, eoque expedito demum actum est de causa belli ac negotio pacis. Cum enim Clerus implacabili odio arderet in eos, qui abusibus ecclesiasticis,(de quibus per plura retrò secula jam maximæ universorum quærelæ ortæ, ac cum primis gravamina Nationis Germanicæ in Comitiis proposita erant,) temperatum atq; occursum volebant, & ad internecionem pugnari cuperent, longè sanctiꝰ, cordatius & prudentiꝰ Politici utriusq; partis senserunt frustra de pace agitari, nisi constituta prius amnestia absoluta: nec de publica causa transigi posse, nisi conciliatis primum partium odiis.

VIII. Ex dictis autem sequitur, non idem esse initium belli & amnestiæ, sed hac contineri quoq; injurias & simultates, quæ ante bellum ex eâdem causa extiterunt: amnestia enim (per ea, quæ de ejus origine ac natura deduximus) non est pactio de bello, sed de dissidiis & injuriis singulorum, quæ jam ante bellum publicè indictũ plerumq; cæperunt; adeoq; illorum, non belli initium respicit. Idq; optimè observatum fuit in utraq; pace Osnab. *art. 2. &* Monast. *§. 2.* cautumq; ut omnes & singulæ hinc inde *tam ante bellum quam in bello illatæ injuriæ, violentiæ, hostilitates, damna, expensæ penitus abolita.*

lita sint, &c. Quod ipsum quoque cautum est in pace Sveco Danica *anno 1660. art. 1.* verb. *Quicquid tam antea, quàm durante belli tempore enasci potuit.* apud Loccen. *Hist. ad fin. pag. 938.* Unde & in definitione amnestiæ belli mentionem non fecimus. At si ex alia causa, quàm ex qua bellum secutum est, processit injuria vel debitum, id huc non pertinet, quia ex alia causa est, quàm de qua per amnestiam transactum est: veluti si quis ante bellum privato odio spoliaverit.

IX. Constat autem facile, aliam esse amnestiam generalē, quæ ad omnes personas & causas pertinet, ut in pace Westphalicâ, Noviomagensi &c. aliā specialem, quæ ratione certarum personarum vel rerum statuitur: qualis decreta est in pace Verriniana Sabaudo; §. 27. in Pirenæa, Lotharingo & Condæo; *§. 62. & §. 83.* in Noviomagensi, Furstenbergiis. *art. 23. &c.* sed & â generali amnestiâ plurimi aliquando excluduntur; uti in pace Pragensi Brachel. *Hist. lib. 5. ad annum 1635* in Anglo-Belgica *de an. 1654. art. 27.* ubi reservatur vindicta in autores cædis Anglorum in Amboyna. Alia quoque amnestia est, quæ paci adjicitur *Sect. seqq.* alia quæ extra pacem per se constituitur, de quo *Th. 5.*

X. Amnestiam tantùm constituere potest princeps vel liber populus, qui jus belli ac pacis, legumq; ferendarum habet; ex eâ enim obligantur utrinq; subditi ad remittendas injurias suas, damnaq; sibi data; ad id autem obligari non possunt, nisi â summa potestate. Magistratus enim inferior secundùm jura tantùm judicare, non autem jus quæsitum aufferre potest.

XI. Veterum quidem moribus receptum non erat, clausulam amnestiæ, ut nunc ejus forma est, paci adjicere. Sed pactionem tamen de mutua amicitia utriusq; gentis

gentis, vel de mutuo jure hospitii adjicere soliti sunt, quæ eosdem habuit effectus, etsi amnestiæ clausula plenior sit. Uti in formula pacis inter Romanos & Antiochum hæc clausula inserta est, apud Polyb. *Exc. legat. c. 35.* φιλίαν ὑπάρχειν Ἀντιόχῳ καὶ Ῥωμαίοις εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον. *amicitiam fore perpetuam inter Antiochum & Romanos.* Idem evidens est, *ex l. 5. §. 2. de cap. & postl.* ex qua constat, aliquando contrahi cum gente alia pacem sine pacto amicitiæ vel hospitii, aliquando cum tali pacto; quod hodie est ipsa nostra pactio amnestiæ, ut ex effectu patet: de quo *Sect. seq.* Item *ex l. 19. §. 8. eod.* ubi itidem de populo agitur, cum quo pax est sine amicitiæ pacto; pax enim pertinet ad causam, amicitia ad personas, per illam controversia sopitur, per hanc odia; atque adeò id olim fuit, quod hodie amnestia.

SECTIO V.

DE AMNESTIA PACI SIMPLICITER ADJECTA SINE LEGE RESTITUTIONIS.

SUMMARIA.

1. *Amnestiæ nec semper eam legem adjici, ut in eodem statu res maneant; nec ut in pristinum restituantur, sed variare leges ejus & pacta.*
2. *Quid igitur juris, si amnestia simpliciter absque ulla lege paci adjecta sit.*
3. *Per eam duo agi, (I.) ut lites sopiantur. (II.) injuriæ remittantur.*
4. *Hinc quinque regulæ Amnestiæ statuuntur.*

5. Per

5. Per amneſtiam tolli jus poſtliminii.
6. Tolli quoq; jus vindicandi injurias ab autoribus eorum.
7. Et alia delicta ac crimina.
8. Quæ crimina non videantur per amneſtiam remiſſa eſſe?
9. An delicta, quæ cives vel Vaſalli contra Dominum ſuum commiſere? Ubi conciliatur ſpecies Mevii & Pertrini Belli.
10. 11. Debita publicata aut remiſſa poſt Amneſtiam an repeti poſſint?
12. 13. An ex conventione vi extorta agi? Diſting.
14. An valeant ſententiæ & res judicatæ, ita ut agi quoque inde poſt amneſtiam poſſit?
15. An tranſactiones vi extortæ
16. An diſpoſitiones &c. in odium partis factæ?
17. Poſt amneſtiam, qui tranſit ad alterum, pro tranſfuga non haberi.

I.

UT autem effectus & jura Amneſtiæ in omnibus, quos hactenus exhibuimꝰ, caſibus pateant, ſciendum porro eſt non ſemper amneſtiam ea lege adjici, ut omnia in priorem ſtatum reſtituantur, aut ut omnia in eodem ſtatu maneant, ſed variant ejus pacta & leges. In pace Oſnabrug. & Monaſt. ea lex amneſtiæ fere eſt, ut res reſtituantur in ſtatum, in quo ante bellum fuere. *art. 2.* Contra in Anglo-Belgica *de an. 1654. art. 3.* apud Brach: *Hiſt. in fin.* In Anglo-Danica Bredana *de an. 1667. art. 3. & 5.* ut in eodem ſtatu maneant, quibusdam exceptis. In Hiſpano-Belgicâ *de anno 1648.* ut publica eundem ſtatum ſervent, privata reſtituantur, *art. 3 & 4.* quæ tamen pactis variè mutantur. Atq; hoc eſt; quod Menippus dicebat: *Cum pares bello æquo fœdere in pacem atq; amicitiam* (en pactum amicitiæ, paci adjectum inſtar hodiernæ amneſtiæ!) *venirent, tum repeti reddique per conventionem res; &, ſi quarum turbata bello*

 poſſes.

possessio sit, eas aut ex formula juris antiqui, aut ex partis utriusq; commodo componi Liv. 34. c. 57.

II. Unde quæritur, si nihil ea de re dictum, sed simpliciter amnestiæ vel amicitiæ pactum adjectum fuerit paci, an tum res restitui, an in eodem statu manere debeant. Resp. Manere res in loco quo sunt, cum repeti non possint, quasi injuria ablata; sed defendi præsentem possessionem juxta regulas traditas *inf. Tit. 4.* Ex quibus proinde compendio ostendemus, qua ratione omnia illa jura postliminii cæteraq;, quæ ex bello superesse in pace diximus, & recensuimus *Sect. 2. & 3.* per amnestiam simpliciter sopiantur.

III. Cum igitur duplex malum sit, cui sanando adhibetur amnestia; cum ipsa discordia & contentio partium, qua alter jus esse ait, alter negat: tum injuriæ, quæ per occasionem ejus dissidii inter partes facta est, vel facta esse dicitur, vindicandæ & persequendæ studium; quod utrumq; per amnestiam tollitur, & plena quies, quoad potest, restituitur: hinc duo per amnestiã aguntur. (I.) ut quicquid litis vel simultatis inter partes ex causa superioris discordiæ adhuc resederit, abolitum sopitumq; sit. (II.) ut quicquid per occasionem ejusdem dissidii injuria factum dicitur, remittatur: Neutrius ergo nomine lis aut actio admittitur, nedum, si, quæ fuit, sopita est, resuscitatur, sed præsens possessio defenditur. Quod nervose Cujac. *ad 4. sent. Pauli tit. 17. in princ.* ita exprimit. ***Post Amnestiam accusationem institui & repeti non posse.***

IV. Hinc sequuntur hæ regulæ Amnestiæ: (I.) Quicquid dissidii inter partes fuit, id totum abolitum transactumq;, nec eo nomine actio esto. Cujus consectarium plane est; id quod omissâ amnestiâ peti non potuisset, id

eâ

eâ adhibitâ multò minùs posse; quia per amnestiam lites & actiones sopiuntur, non nascuntur. *Th. præc. n. 1.* (II.) Non tamen quod decisum transactumq; est resuscitator. *Th. præc. n. 2.* (III.) Quicquid judicio vel utriusq; vel unius partis injuriâ factum dicitur, id remissum, nec eo nomine actio esto, *Th. præc. n. 2.* (IV.) Quod utriusq; partis judicio jure gestum est, ratum esto: Si enim illud absq; amnestia quoq; valet, *Sect. 3. Th. 17.* nedum ea adjectâ; quæ injurias tantùm & dissidia abolet, non verò jure gesta refigit. (V.) Si qua ex alia causa, quàm hujus dissidii, lis vel actio est, vel quid inter alios, quàm partes dissidentes gestum actumque est, eò amnestiæ clausula non extenditor, quia de hujus tantùm dissidii, non aliis causis transegere partes. *Th. præc.*

V. Primùm igitur pace facta, cui lex amnestiæ simpliciter adjecta est, cessat totum jus postliminii, quod *Sect. 2. Th. 29.* diximus in pace quoq; competere. Quod & traditur *in L. 5. §. 2. de Capt. & postl. & in l. 7. princ. eod. quam de fædere amicitiæ loqui ex §. seq. patet, & sup. monuimus.* Cùm enim ideo postliminio res priori domino restituatur, quia injuriâ ei ablata dicitur; *Sect. 2. Th. 1.* eam injuriæ memoriam amnestia delevit. *Sect. 4 n. 2.* Omnia igitur illa jura postliminii, quæ *Sect. 2.* latè tractata sunt, quæque proinde hic referri necesse non est, unâ amnestiæ, veluti olim amicitiæ, clausulâ delentur. *Sect. 4. Th. ult.*

VI. Eadem ratione nec injurias & damna bello illata ab eorum autoribus post amnestiam vindicare possumus, etsi ad nos vel amicos nostros illi pervenerint. *in omnibus casibus Sect. 3. Th. 1 & seqq. usq; ad Th. 8.* idq; iterum est, quod traditur *in d. l. 5. §. 2. & d. l. 7. pr.* Unde in pace Osnabrug. *art. 2.* Monast. *§. 2.* Noviomag. *art. 1.*

adeo

Digitized by Google

adeò hæc abolita per amnestiam dicuntur, ut nihil eo nomine prætendi possit.

VII. Quod ipsum ad alia quoque delicta & crimina, omnium judicio vetita pertinet, quæ per amnestiam remissa censentur, nisi quædam crimina vel personæ sunt specialiter excepta: ut banniti in pace Hispano Gallicâ *de anno 1559. art. 7.* Alia exempla vid. *Sect. 4. th. 9.* Unde ea remissa per Amnestiam censentur etiam rebellibus, prædonibus, transfugis, &c. nisi excipiantur. Et frivolum est, quod ex jure civili affertur, non præsumi hæc remissa. Jure gentium enim remissio generalis omnes species complectitur donec appareat exceptio. At verum est, iis non restitui bona hoc nomine jam publicata vel ablata: per amnestiam enim non id agitur, ut detur alicui actio & persecutio, sed ne detur: abolentur per eam, non conceduntur actiones. *sup. Th. 4. reg. 1. & 3.* In specie igitur hoc casu restitutio bonorum comprehendi debet; sic factum in Pace Constantiæ Friderici Imp. *§. 1. vers. Possessores* & Pace Madrit. *art. 30.*

VIII. Cæterùm, ut remissa videantur crimina, requiritur, ut (I.) talia sint, quæ remitti à Principe possint; de quo *Sect. ult.* nec (II.) talis sit actus, qui extra causam belli & hostilis odii gestus est, nec quicquam cum excessibus civilibus commune habet: *Th. 4. reg. 5.* uti, si cùm hoste ultrò contraximus, vel hostis negotia nostra gessit, & in his causis dolo vel per scelus aliquid admisit: non obstante enim amnestia id persequi possumus. Quin &, si delictum committat, quod ad actus hostiles non pertinet, uti si, dum locus aliquis in hostium potestate fuit, vel hostium aliquis incolæ, vel hic hosti furtum fecerit, ejus persecutionem amnestia non excludit: quia alia causa est, quàm hujus dissidii,

Th. 4.

Th. 4. reg. 5. Unde probè iterum in pace Osnabrugensi, Monasteriensi, Noviomagensi & aliis, amnestia, etsi generalis & illimitata, restringitur tamen expresse ad ea, *quæ ab una vel altera parte, ultro citroq; HOSTILITER facta sunt: art. 2.* De aliis ergo delictis in specie cavendum est.

IX. Sed an etiam per amnestiam remissa videntur delicta, quæ vasalli vel subjecti adversus suum Principem bello commiserunt? Resp. Amnestiâ transigitur tantùm de injuriis inter partes factis, & quas una pars dissidentium alteri intulit; *Th 4. reg. 5.* non verò de iis, quæ unius partis subditi commisere: uti si civis noster dicitur civem suum verberâsse, vel occidisse, vel falsum commisisse in judicio, vel miles noster in excubiis dormiisse. Hostis enim non pro nostris hominibus, sed pro suis paciscitur. *d. n. 5.* Quæstio ergo non est nisi de delictis, quæ cum hoste patrata sunt, uti si civis noster contra edictum frumenta & merces hosti subvexit. Mevius *part 8. Dec. 302.* cùm in facto id contigisset, putat hæc delicta non obstante amnestia puniri posse, quia hostis suis tantùm prospectum voluisse videtur. At Petrinus Bellus *de re mil. part. 10. §. 17. & 18.* ait: cùm nobilis Hispanus consilia hosti dedisse ac retulisse aliqua convictus esset, liberatum eum per amnestiam fuisse, & ita latè consuluisse Angelum *Cons. 287.* Ita tenendum. Si quis non animo hostili & proditoris, ut Rempublicam pessumdaret, sed mercator, lucri cupidine ductus, quædam hosti contra edictum vendidit, id sub amnestia non continetur, quæ tantùm remittit injurias, quæ ex partibus hostium nobis illatæ sunt, non quæ à nostris; *d. reg. 5.* horũ enim causa nihil ad hostem. Atq; is est casus Mevii. Si verò proditoriè & animo hostis juvandi atque in nos

 instruen-

Digitized by Google

instruendi aliquid agat, v. g. arcana revelet ac prodat, is verè non nostrarum est partium sed hostium, & horum causam, non nostram sequitur; corpore noster, mente hostium, quia actu perduellis est ac hostis. Hujus ergo injuria, tanquam ex partibus hostium illata, per amnestiam remissa videtur, *Sect. 4. Th. 2.* quæ est species Petrini Belli, & Angeli. Quamquam tutius sit speciatim caveri iis, qui partes alteras secuti sunt, quod fieri solet, ut in pace Gallo Hisp. *de anno 1559. art. 39.* Pace Pirenæa *art. 6.* Sveco Pol. *de anno 1660. art. 24.* apud Loccen. *d. l. &c.*

X. Hinc planè sequitur, quòd post amnestiam nec debitor noster, cujus cum in hostium potestate esset, debitum publicatum ab hoste vel remissum est, ampliùs conveniri possit, etsi apud nos vel amicos sit; quia injuriæ memoria deleta per amnestiam, & actio sublata est. *sup. Th. 4. reg. 1. & 3.* Quæ species est, quam Papon. *de Arrest. lib. 5. Tit. 6. art. 2.* refert, & ita Anno 1549. arresto Parisiensi contra Belgam decisum ait, qui debitū pendente bello publicatum secuta pace à Gallo debitore petiit: nam paci, quæ hanc sententiam antecessit, & inter Carolum V. ac Franciscum I. anno 1554. juncta fuit, & amnestiæ pactio adjecta, & præterea expressè cautum erat, ne debita publicata repeti possent. *art. 25.* Unde ineptissimè Paponius confundit hanc speciem cum nomine Thebarum, quod Alexander Thessalis donaverat, de quo *Sect. 2. Th. penult.* Similiter de hujusmodi debitis alienatis & amnestiâ deletis ne ampliùs peti possint, cautum fuit in pace Madritensi *art. 21.* Vervinia *art. 7.* Pirenæa *art. 20.* Hispano-Belgica *de An 1648. art. 55.*

XI. Nec vice versa creditor, cui hostis, cùm in ejus potestate esset, nomen abstulit, id post amnestiam repe-

repeter, in casibus *Sect. 3. Th. 14.* adeo ut, licet ipse debitor, qui ab hostium partibꝰ est, compulerit eum, ut accepto tulerit, non tamen conveniri possit, quia creditor allegare injuriam acceptilationis propter amnestiam non potest. *d. Th. 4. reg. 3.* At si creditor sit é gente pacata, ut in *d. Sect. 3. Th. 13.* non obstante ulla amnestia is debitum petit; quia pactio amnestiæ hostes tantum, inter quos contrahitur, eorumq; subjectos, non autem tertium populum obligat. *Th. 4. reg. 5.*

XII. An ergo hostis, qui coëgit te ad paciscendum, exinde agere propter amnestiam potest? Ita videtur, si cujusq; actus rationem seorsim atq; adstricte sequimur: nam Tu omni jure teneris ex pacto; *Sect. 1. Th. 10. & seqq.* quod amnestia non tollit. *Th. 4. n. 4.* non vero hostis de injuria, quam amnestia delevit. *Sup. Th. 4. n. 3.* Sed contra dicendum est, hostem agere non posse, quia nequidem omissâ amnestiâ potuisset, *Sect. 3. Th. 18.* nedum adjecta; cùm amnestia non inducat actiones, sed tollat. *Sup. Th. 4. n. 3.* Non verò justũ est dividi negotium, & separari à promissione vim injustam, qua extorta est; ut promissor ex promissione quidem sua teneatur, non autem alter de injuria sua, utq; is, qui fecit injuriam, agere possit; qui passus est, non possit.

XIII. Secus est, cum hostis publice id imperavit atq; extorsit quod jure belli licet, & ideò tantum nostro judicio pro injuria id habetur, quia hosti justam esse belli causam negamꝰ Conf. *Sect. 3. Th. 19.* Hic enim ratio *Th. praec.* cesſat; quia hosti ex pacto datur actio amnestiâ omissa etsi in nostro territorio injuria ei objiciatur: *Sect. 3. Th. 19.* hac ergo per amnestiam sublata manet actio quæ ante fuit, *d. Th. 19. Th. 4. n. 4.* Uti si contributionum nomine cives aliquid promittere vi hostili coacti sunt: debent enim ex fide datâ *Sect. 1. Th. 10.* nec vicissim

cissim

cisſim de injuria alterius queri poſſunt, etſi is intra fines noſtros deprehendatur, quia amneſtia ipſum abſolvit. *Th. 4. n. 3.* Et adeo contributiones illæ debitæ viſæ ſunt, ut in pace Hiſpano-Belgica, etſi non reſervatæ, tamen cura & modus earum commiſſa ſint hujusmodi negotio præfectis. *art. 64.* apud Aitzema, *de tract. pac. Belg. in fin.* & Brachel. *Hiſt. l. 9. c. 1.*

XIV. Judicia quoq; ſententiæ & res judicatæ, & alia, quæ per hoſtem in locis bello occupatis & deditis ac per pacem recuperatis, juris exequendi gratia acta ſunt, valent per amneſtiam; etſi adverſæ partis judicio hoſtis non jure ea egiſſe dicatur, *Sect. 1. Th. 3.* quia nec quod deciſum eſt, reſcindi poſt amneſtiam, *Th. 4. n. 2.* nec injuria accuſari poteſt *d. Th. n. 3.* modò aliud vitium non inſit, quod etiam contra proceſſum legitimi magiſtrat9 moveri poſſet: ut optimè id cavetur in pace Oſnabr. *art. 4. §. 49.* & in Hiſpano Belg. *art. 22.* apud Brachel. & Aitzema *dd. ll.* Unde non modo ſi reus abſolutus eſt, omnis actio ceſſat, quod indubium eſt, *per d. Th. 4. n. 1.* ſed &, ſi damnatus eſt, actio tenet & conveniri poteſt: etſi enim amneſtia non pariat actiones, ſed ſopiat, *d. n. 1.* id tamen ſecus eſt, ſi res deciſa ſit, licet vi hoſtili; quia amneſtia lites extinguit, non verò ſopitas reſuſcitat. *d. Th. 4 n 2.* Niſi autē actio daretur victori, ex integro prior cauſa agenda eſſet, ſurgerentq; iterum lites, quas amneſtia delevit. Ita valuere acta & ſententiæ Gallorum in terris Pedemontii & Sabaudiæ bello occupatis & poſtea cum amneſtia reſtitutis, *pace Hiſpano-Gallica de anno 1559. art. 38.* Item interris Lotharingiæ ac Barry, *pace Cæſareo Gallica Noviomag. art. 21.* Et inter Svecos ac Polonos, *pace Sveco-Polonica art 4. §. ult.* apud Loccen. *in Hiſt. Svec. ad fin. p. 906.*

XV.

Digitized by Google

XV. Qua ratione transactiones quoq; vi extortæ simpliciter tenebunt, dabiturq; inde etiã cogenti actio. *d. Th. 4. n. 2.* Etsi enim hæc actio alias sine effectu foret, quia ob injuriam ad tantundem teneretur, *Sect. 3. Th. 18.* tamen secus est re transacta, etsi per vim; quia amnestia cum injuriæ mentionem auffert, *d. th. 4. n. 3.* tum quod transactum est firmat, non solvit. *d. th. 4. n. 2.*

XVI. Dispositiones, exheredationes &c. etsi in odium partis adversæ factæ sint, tamen, si aliud vitium non habeant, valent, nec per amnestiæ legem infirmantur: Conf. *Sect. 3. th. 24.* quia etsi in odium, non tamen injuria factæ sunt; amnestia verò odium quidem causæ detrahit, at non vim dispositionibus validis; & injuriam, non jus negotiis auffert: *th. 4. n. 4.* nisi appareat partes pœnitentia à priore voluntate recessisse.

XVII. Deniq; cum per amnestiam amicitia contrahatur, non potest pro transfuga haberi, qui ab amico ad amicum transit. *l. 19. §. 8. de Capt. & postlim. Sect. 3. th. fin.*

SECTIO VI.

De AMNESTIA CUM LEGE RESTITUTIONIS.

SUMMARIA.

1. Explanatio Restitutionis, quæ amnestiæ adjicitur.

2. Eam restitutionem, quæ vulgo statuitur vel juris vel gratiæ, pessimè huc applicari: Hic ferè agi de ea, quæ ex pacto fit, & generaliter intelligenda est.

3. Multum interesse inter restitutio-

-stitutionem ex causa Amnestiæ, & ex causa pacis seu gravaminum: illam intelligi salvis juribus, hanc purè.

4. *Eam differentiam accuratè observari in Pace Osnab. & Monast.*

5. *Hinc, quicquid ea statuit, de statu religionis &, quæ eò pertinent, bonorum ecclesiasticorum, ea purè & sine reservatione valere.*

6. *Nihil ergo horum reservatum esse* in art. 4. *§. 8. sed eum pertinere ad causam amnestiæ.*

7. *Ex d. §. 8. Statum religionis, &, quæ eam sequuntur, bonorum ecclesiasticorum, nec vi nec jure mutari posse; reliqua verò, quæ ad causam amnestiæ pertinent, jure tantum, non vi.*

8. 9. *Lege hac adjecta restitutionem fieri omnimodo, non expectato, dum res postliminio, vel autores damnorum intra fines nostros inveniantur.*

10. *An emtor restituere teneatur nullo recepto pretio? aff.*

11. 12. *An & restituendi fructus medii temporis? Dist.*

13. *An captivi promissum lytron debeant? Dist.*

14. 15. *An nomina obligationesque vi extortæ? dist.*

16. *An sententiæ & judicia?*

17. *An transactiones vi extortæ? aff.*

18. *An dispositiones in odium partis adversæ factæ? Neg.*

19. *Transfugas quoq; restituendos, at non puniendos.*

20. *Restitui res (I.) impensis deductis. (II.) à cæpto diffidio.*

21. *Duæ regulæ notantur.*

I.

Dictum est *Sect. 5. th. 1.* amnestiam vel simpliciter paci adjici, vel cum lege restituendi in pristinum statum. Restitutio hæc est, cùm res, quarum bello turbata est possessio, in jus antiqvum, quod initio belli fuit, redeunt; restitui enim dicitur, quod plenariè in priorem locum reponitur, *l. 38. §. 4. ff. de Usur. & fruct.*

fruct. Eamq; pactionem esse existimo, quam ex formulâ juris antiqui fieri, ait Menippus apud Liv. *lib. 34. c. 58.* quæ pactio, cùm ferè mutua sit, æquissima omnino & sine cujusquam indignatione justa est, ut loquitur Ulp. *in l. 1. pr. ff. Quod quisq; jur. in alter.*

II. Restitutionem vulgò faciunt, aliam juris, quâ ex edicto prætoris rescinditur negotium: *t. t. ff. de in integ. restit.* aliam gratiæ, quæ fit à Principe delicti gratiam faciente: & strictissimi juris dicitur *t. t. C. de sentent. pass. & rest.* eamq; huc applicant Gudel. *de Jure pac. c. 4. & 5.* & alii; sed prorsus abs re: cùm neutra huc pertineat, ubi de restitutione ex pacto, vel amnestiæ vel paci adjecto, agitur. Et omnino vana sunt, quæ ex jure civili iterum afferuntur ad limitandam restitutionis vocem: cùm jure gentium lege illa generali restituendi res in pristinum statum, omnes species contineantur, donec appareat exceptio. Unde omnino rebellibus &c. quoq; bona restituenda sunt, etsi alienata; licèt in specie id dictum non sit. Et ita in Pace Osnabr. & Monast. omnes, qui hoc nomine arguebantur, hac generali lege restitutionis comprehensi sunt. Et pace Constantiæ specialiter id dicitur, quia alia lex restitutionis adjecta non fuit.

III. Porrò, hic notandum, quantum intersit inter restitutionem, quæ fit ex causa amnestiæ, & eam, quæ fit ex causa pacis seu transactionis de ipso negotio, quod caput gravaminum pax Westphalica vocat. *Sect. 4. ib. 6.* Ex causa amnestiæ quæ fit restitutio, ea semper intelligitur, SALVIS JURIBUS; quia per eam res reducitur ad eum statum, qui initio belli vel dissidii fuit: *ib. 1.* adeoq; eadem jura, quæ tum fuere, integra & actiones salvæ sunt. Igitur per amnestiam non dominium suâ naturâ transfertur; sed tantum respicitur restituiturq; eadem

 posses-

Digitized by Google

possessio, quæ initio fuit: atq; hinc in allegato Livii loco dicitur, tali conventione res repeti, quarum bello turbata fuit possessio. At restitutio ex pace ipsa fit absolutè & jure perpetuo: per pacem enim transigitur de negotio *Sect. 1. th. 6. 7.* Si qui autem de ipsa causa transigunt, eoq; nomine alter alteri aliquid dant, ut alter â lite discedat, certum est, quod ex causa transactionis ita datur, id jure perpetuo in accipientem transferri; neq; per transactionem de causa lites & actiones reservatas, sed sopitas & extinctas intelligi.

IV. Eam differentiam probè observat pax Osnabrugensis: (quæ, uti & Monasteriensis, omnes alias pacis tabulas accurata rerum juriumq; applicatione superare nobis videtur) nam *art. 3. §. 2.* statuit, quòd *tales restitutiones* (loquitur de iis quæ ex capite Amnestiæ fiunt *d. art. 3. princ.*) *omnes & singulæ intelligendæ sint, salvis juribus quibuscunque &c. salvis item litis pendentiis &c.* Contrà, quod ex capite gravaminum restituitur aut conceditur, id jure perpetuo transfertur, *d. pac. Osnabr: art. 5. §. 13. §. 25. §. 33 & pass.* quia ea sunt gravamina seu causæ belli, de qvibus transactum est pace. *th. 3.*

V. Præcipuum autem gravamen, præcipuaq; causa belli fuerat reformatio exercitii religionis & bonorũ ecclesiasticorum; ut dicitur *in art. 5. in princ.* De eo itaq; inprimis pace Osnabr. plenariè transactum, eaq; primaria belli causa plane in eum modum decisa est, ut status ac possessio anni 24. (in quibusdam anni 18) sit immota ac perpetua lex, norma, regula hujus negotii. *d. §. 13. §. 25. §. 33.* Ex hac itaq; causa nulla lis vel actio de bonis ecclesiasticis reservata est; sed sola amicabilis compositio, quæ est in arbitrio partium.

VI. Hinc

VI. Hinc verò apertissimus est sensus pacis Osnab. *in art. 4 §. Electori 8.* ubi conservatur Episcopo Wormatiensi coram competente judice actio in quædam, quæ in Palatinatu prætendit bona ecclesiastica. Non enim reservata ipsi actio fuit in causa exercitii religionis, & quæ cum eo restituenda erant, bona ecclesiastica; quia de eo, tanquam de causa belli, plene transactum fuit. *th. prac.* sed in aliis juribus quæ pendente bello occupaverat, & ex lege amnestiæ restituta erant Serenissimo Octoviro Palatino: Episcopus enim etiam in singulis prædiis, si quæ in Palatino territorio sita haberet, prætendebat superioritatem territorialem: hæc prætensio ex lege Amnestiæ ipsi reservanda fuit. *per th. 3. & 4* Idq; ipse pacis tenor certissimè demonstrat; quia *in d. art. 4.* qui reservationem eam continet, tractatur de restitutione ex capite amnestiæ, uti *ex princ. d. art. 4. & art. 3.* patet: non de causa gravaminum, quorum tractatus incipit demum *art. 5.*

VII. Igitur hanc restitutionem ex causa amnestiæ Episcopus viâ juris tantùm petere potest, non viâ facti procedere; quod clarè quoq; dicitur *in d. art. 4. §. 8.* At restitutionem exercitii religionis, &, quæ eò pertinent, bonorum ecclesiasticorum, ne via juris quidem *th. 5.* Quòd si igitur Palatinos ab exercitio religionis & possessione bonorum de facto expellit, quos ex eâ causa ne viâ juris quidem potest, multiplex crimen violatioque pacis ac juris concurrit.

VIII. Restitutio ergo hic fit eorum, quæ (I.) omnium judicio injuria ablata sunt. (II.) Quæ judicio unius saltem partis aut eorum, qui eandem causam seqvuntur. (III.) Non etiam eorum, quæ omnium judicio ritè & valide acta sunt. Estque pactum tale vel mutuum,

 ut

ut utrinq; restitutio fiat, ut in Pace Osnabr. vel ex unâ tantum parte; qualis est quam Dux Romanus Philippo Regi obtulit, ea lege, ut ille omnia restitueret. Liv. *l. 32. cap. 10.*

IX. Hac ergo lege adjecta non demum res jure postliminii, ubi in nostram potestatem reversæ, ut *in Sect. 2.* aut ubi damnorum autores in nostro amicove territorio deprehensi sunt, recuperantur: ut *Sect. 3.* sed omni modo vi pacti restituuntur: *confer. Sect. 5. th. 3. & seqq.* etiamsi tertio venditæ vel donatæ sint: adeò ut nec pretium debeatur, nec onera servitutũ, pignorum &c. interim imposita valeant. Uti in pace Madritensi *de anno 1526. art. 27. & art. 32.* cautum, ut ministri Regis Galliæ rationes reddant, & reliqua præstent. Idque exigebat prædictus Dux à Philippo Rege, *ut res redderet, quæ comparerent; cæterorum æquo arbitrio æstimatio fieret,* Liv. *d. c. 10.* Modò aliter conventum non fuerit, quod variè fieri solet. vid. pac. Hispano-Belg. *de anno 1648. art. 24. 31. 36.* & pass. Verviniam *de anno 1598. art. 7. 8.* Sveco Danicam *de anno 1645. art. 21. & seqq.* apud Loccen. *Hist. pag. 877. &c.*

X. Quæritur autem, an si quis res jure belli cepit, & postea eas vendidit, emtor suo periculo eas restituet, an pretium repetet? Resp. Restitutio fit possessoris periculo, quia in rem fit, & venditor tum, cùm venderet, dominus fuit: nunc verò post legem restitutionis possessor sine justâ causâ possidet; uti factum est *in d. pace Madritensi art. 27.* Nisi aliter convenit, ut *in d. pace Hisp. Belg. art. 31.*

XI. Quæritur porrò, an, ut res, ita & fructus medii temporis restituendi? Disceptant id Dd. ex jure civili apud Gudelinum *de Jure pac. c. 5* sed utrinq; perperam.

Aliud

Aliud scil. est, si in genere restituendum dicitur id, quod ablatum est; aliud si certa res: sin illud, fructus quoq; percepti sunt restituendi; tum quia illi quoq; ablati sunt, quos alias percepisset dominus: tum vero, quia hæc restitutio generalis est, quâ quicquid ablatum est, atq; adeò omne damnum, reparatur, ut nihil amplius absit. *th.1.* Quod factū *in d.* pace Madritensi *art 27.* etsi frequentius fructus remitti pacto soleant: ut in Pace Osnabrug. *art. 4. §. pen.* in pace Hisp. Belg. *de anno 1529. art. 31.* Ver-vinia *de anno 1598. art. 7.* Pirenæa *de anno 1619. art. 28. in fin.* Nec movet ratio Gud. *d. l.* quod hosti jus fruendi competit: nam & dominium competiit, & tamen restituit: quia non quæritur, quid juris habuerit, sed ad quid ex pacto nunc teneatur: nec plus juris in fructibus habuit, quam in re.

XII. Sin verò certa res restituenda dicitur, fructus percepti non veniunt restituendi, sed tantum qui adhuc in re pendent, ejusque pars sunt: duo enim hæc distincta & diversa sunt; res & fructus, qui à re separatus est: Ergo, si sola res restitui jussa est, fructus jussi non sunt: quia alia atq; alia res est. Indubiè igitur ex liberalitate mera, non ex debito fuit, quod Caligula iis; quibus regna ablata restituit, fructus quoq; medii temporis adjecerit. Svet. *in Calig. c. 16.* nam & ipsa regnorum restitutio liberalitatis erat, quia jure victoriæ ea populo Romano cesserant. Atq; ita ex pace Pirenæa, locis restitui jussis, fructus restituti non sunt. *art 44. & seqq.* F.: Palatinatus inferior ex pace Osnabr. & Monast. restitutus est, sed sine fructibus medii temporis.

XIII. Ex lege generalis restitutionis itaq; qua omnia belli jure in jus antiqvum, quod ante bellum fuit, revertuntur, non res tantum, sed & captivi utrinq; di-

mittun-

Digitized by Google

mittuntur, quod in plerisq; etiam pacis tabulis expresse cautum reperitur: Nec lytron seu pretium libertatis debent, nisi ante pacem id promissum fuerit; ea enim omnium consensu licita pactio & hosti data fides servanda est, *th. 8.* ut cautum in pace Sveco-Polonica *de anno 1660. art. 14. 23. 27.* apud Loccen. *Hist. Svec. pag. 910.*

XIV. Hinc & quicquid damni quocunque scelere vel injuria datum est, sarcitur; conf. *Sect. 5. th. 7.* & quicquid nominum, solutionum, obligationumque vi extortum est, rescinditur, etsi debitor apud nos non inveniatur. conf. *Sect. 10. th. 5. & seq.* quia ex lege hac quicquid vi bellica mutatum turbatumq; est, in jus pristinum redigitur. *th. 8.* Nec dubium est, si hostis aliquem ad paciscendum adegit, nihil petere posse: etsi enim ea quæ jure valent, restitutio non tollat; *th. 8. n. 3.* tamen, quia hostis vicissim judicio partis tenetur, nulla est actio: *Sect. 3. th. 18.* & cum hoc verum sit, in cæteris speciebꝰ; nedũ ubi expressa lege cautum, ut restitutio injuriæ fieret.

XV. Quin & quæ publico nomine contributionum vi metuq; promissa sunt, exigi non possunt; quia hostis vicissim teneretur ad restitutionem damni ex hac lege expressa, qua restituuntur etiam ea, quæ unius tantum partis judicio pro injuria habentur; *th. 8. n. 2* ut patet exemplo eorum quæ postliminio redeunt: Unde in specie reservari contributiones solent. *Sect. 3. th. 19.*

XVI. Qua ratione etiam sententiæ, judicia &c. in casibus *Sect. 5. th. 14.* per hanc legem plane refiguntur; nec vim juris vel judicati obtinent: uti *in d.* pace Madritensi *art. 27.* Vervinia. *art. 8.* Pirenæa. *art. 30.* Sveco-Danica *de anno 1645. art. 24.* Nisi aliter cautum.

XVII. Idemq; de transactionibus vi extortis dicendum, *th. 8. n. 1. 2.* Quod & statuitur in Pace Osnabr. *art. 4. th. 46.*

Digitized by Google

th. 46. Nec has species amnestia, quo minùs infirmentur defendit; nec sustinere cadentia hæc jura potest: ejus enim rationi derogat lex expressa, ut restituantur in priorem statum; quæ omnia ferè, quæ amnestia aliàs contineret, solvit ac destruit. Neq; hoc casu amnestia ac injuriarũ litiumq; abolitio alia lege sancita intelligitur aut valet, quam si vetus possessio conditioq; restituta sit.

XIIX. At dispositiones in odium alterius partis factæ non rescinduntur; nisi in specie id dictum fuerit. Ut in pace Hispano-Belgica *de an. 1648. art. 61.* apud Brachel. *d. l.* quia etsi in odium partium, tamen sponte factæ sunt, & valent ex arbitrio disponentium, donec à priore voluntate recessisse eos appareat.

XIX. Transfugæ autem, aliique criminum rei, qui ad hostem transierunt, restituendi quoq; omnino sunt: nec impedit amnestia, quò minùs reddi eos necesse sit; at pœna per eam remissa videtur, quatenus potest.

XX. Intelligitur autem hæc restitutio (I) deductis impensis in rem, quæ restituitur, factis; de iisque ex æquo & bono statuendum: quod ita disponitur in pace Hispano-Belgica *de anno 1648. art. 34.* apud Brachel. *d. l.* & Aitzem. *d. l.* (II.) in locum quo res fuit initio belli. *th. 1. & 3.* Unde cùm Galli contra expressum & speciale pactum Cameracense retinerent Caletum, infamis ratio & oratio Cancellarii Gallici fuit, non magis Caletum, quàm Lutetiam, alio bello possessam, repetere Anglos posse. vid. Cambd. *ad annũ 1559. p. 18. & ad an. 1567. p. 126.* Pessimè quoque, cum Veneti ex hac lege repeterent castrum, quod ipsi initio belli, Tridentin⁹ autem initio induciarũ tenuerant, Alciat9 pro Tridentino respondit. *Gent. 2. c. 12.*

XXI. Cœterùm circa restitutiones rerum duæ regulæ statuendæ sunt. (I) quoties lex restitutionis est universalis, *quicquid in specie exceptum non est*, *resti-*

 tuendum

tuendum venit. Uti in Pace Osnabr. restitutio generalis est; *art. 2. & 3.* excipiuntur quædam in *art. 4. §. pen.* Contrà ubi amnestiæ clausula simpliciter adjecta est, & quædam tantùm restituenda, *omnia bello turbata remissa intelliguntur, nisi in specie quædam reservata sunt.*

SECTIO VII.
QUIBUS MODIS CESSET AMNESTIA.

1. 2. 3. *Cessare amnestiam (I.) in delictis, quæ à Principe remitti non possunt. Et quæ nam illa sint?*

4. 5. 6. *Ostenditur, Principem subditorum jura per amnestiam auferre posse, & quatenus.*

7. *Item legibus fundamentalibus per pacem & amnestiam derogari posse.*

8. 9. *Etiam de bonis ecclesiasticis principem pace transigere posse.*

10. *(II.) Cum Pyratis & Prædonibus quousque cesset. Item (III.) cum Turcis.*

11. *Et (IV.) In induciis.*

12. *Συμμαχίαν seu societatem per inducias iniri posse, non verò propriè amnestiam seu amicitiam.*

I.

CEssat illa (I.) in iis delictis ac injuriis, quæ remitti à principe non possunt; uti homicidia voluntaria, quæ non jure belli commissa, nec aliam à pœnâ ordinariâ excusationem habent. Hujus enim pœnæ, jure gentium & divino in homicidas constitutæ, gratiâ fieri non posse, integro consilio deducit Plotus, Comes Pernati; quod est *in tom. 2. Consil Zilleti. Cons. 73.* Idem Senatus Mediolanensis respondit Ferdinando I. Cæsari, cùm Comiti de Titionibus cædis gratiam facere gestiret: unde filio ejus Maxim. II. ut lege ageretur, rescripsit.

d. cons.

Digitized by Google

d. conf. 73. Et Alexander M. cum exules Græciæ revocare vellet, excepit cædis damnatos. *Just. lib. 13. Hist. c. 5.* Atq; id in ſpecie reſervatum in pace Anglo-Belgica cum Cromwelio inita. *art. 27.* Quod & aliquoties obtinuit ex reſponſo Facultatis Juridicæ Heidelbergenſis. Unde omnino improbandũ eſt, quod Maxwellius quidam amneſtiæ beneficio impunitatem cruentæ cædis contra Ihonſtonios conſecutus à Rege Scotiæ dicitur. Cambden. *in Hiſt. Eliſabeth. part 3. ad ann. 1585.* Talia crimina quoque ſunt adulterium, perjurium &c.

II. Nec movet, quòd amneſtia Athenis, occiſis 30. Tyrannis, qui legitimi ejus populi Rectores conſtituti fuerant, & Romæ, occiſo Cæſare, ſancita tamen fuerit. Nam Tyrannum, qui verè talis eſt, occidi poſſe ſemper commune gentium judicium fuit, nec de jure dubium eſt. Inſanum autem hic eſt, non diſtinguere inter tyrannum & magiſtratum; inſanius autem hanc quæſtionem Theologicam facere, quæ juridica eſt. Altera autem, quæ Romæ ſtatuta eſt ob cædem Cæſaris Amneſtia, non valuit, ſed nihilominus cædis vindicta ab ejus autoribus ſumta eſt.

III. At criminum, quæ in Reipublicæ aut Principis injuriam commiſſa ſunt, ut perduellionis, aut quorum pœna Jure civili conſtituta eſt, gratia à Principe per amneſtiam fieri poteſt. Nam & Aurelianus amneſtiam delictorum publicorum decreviſſe ait Vopiſc. *in Aurel. c. 39.* & S. Aur. Vict. *de Cæſar. in Aurel.* Et inſignem proditorem ea comprehenſum retulimus *Sect. 5. th. 9.* ex Petrino Bell. *part. 10. §. 17.* Excipi aliquando ſolent banniti, & alii, de quo *Sect. 4. th. 9.*

IV. Cum verò per amneſtiam tum reddantur bello capta, tum remittatur jus recuperandi bello amiſſa, ſi vel ipſa vel damnorum autores in finibus noſtris de-

prehendantur, *Sect. 2. & 3.* hinc quæritur, An Princeps per amnestiam jus ita subjectis quæsitum, aufferre possit? Aff. Pacis enim parandæ & Reipublicæ tuendæ causa Princeps subditis jus quæsitum quoque jure gentium aufferre potest. Unde, etsi res illæ in tertios alienatæ, venditæ, donatæ sint, tamen ob publicam utilitatem statui potest, ut restituantur, idque omnino consequens est imperii & officii tuendæ civitatis.

V. Multò magis verò potest bello amissa hosti per pacem relinquere sublato postliminio, vel capta reddere. In his enim non est jus certo quæsitum, sed utrinque controversum; cum alter contendat jure captum, alter neget. *Sect. 1. Th. 3.* Hæc controversia cum publica sit, certū est, transigere de ea Principes per amnestiam posse, ut res vel retineantur, vel reddantur: nec videri eos, jus civibus suis quæsitum propriè aufferre, cum jure suo de re utrinq; dubia, & de qua, dum bellum est, lis adhuc pendet, pace seu amnestia transigitur. Unde & illi tenentur ex pacto reddere, quibꝰ venditæ vel donatæ res fuerunt, quia res transiit cum sua causa, nec hi plus habere possunt, quam autores à quibus accepere.

VI. Nec movet, qnod Dd. statuunt, civi, qui prædio suo in commune commodum cedere cogitur, pretium vel ex fisco vel ex contributione omnium solvendum esse. Nam hoc facto civi jus suum certum pleneq; quæsitum auffertur, quod princeps quidem ob necessitates reipublicæ potest, sed, cum hoc onus reipublicæ commune sit, quod omnes cives ferre debent, non potest id uni soli imponi; sed quod is plus sua parte præstitit, ei sarciendum est. At in nostra specie nequidem jus certò quæsitum auffertur; sed de dubio & controverso, de quo lis adhuc inter Principes, durante quippe bello, pendet, pacto pacis transigitur. Nec de

onere

onere comuni reip. agitur; sed de singulorum damnis casu bellico datis, de quibus certum est quod Princeps ita statuere possit: nam & prædarum concessio est merum beneficium Principis, cui soli bello capta jure gentium acquiruntur, & qui proinde iis legem dicere modumq; statuere potest. Bello verò amissa casu periisse censentur, cùm quod bello accidit, casu fieri constet. *l. 15. §. 2. ff. locat. conduct.* quem nec Princeps nec reliqui cives præstare tenentur.

VII. Nec mirum, Principem jura hujusmodi privata subjectorum remittere pacis causa posse, cum tanta sit ejus in pace concludenda potestas, ut legibus quoq; fundamentalibus, ut vocant, regni derogare possit, pacis & Reipublicæ causâ. Factum id in Pace Cameracensi, *de anno 1529. art. 16.* ubi Rex Galliæ legi Salicæ, *& art. 20.* juri Albinagii multum detraxit. In Pace Osnabrug. & Monasteriensi Septemviratus Imperii Aureâ bullâ constitutus, in octoviratum versus est. vid. Pac. Osnabrug. *art. 4. §. 5.* ubi dicitur, *id publicæ tranquillitatis causa ab Imperatore & Imperio constitutum.*

XII. Illud quoq; indubium est, Principem de bonis etiam ecclesiasticis pacis causa transigere, eaq; alienare posse: idq; duplici jure: Cùm enim de iis bonis controversiæ inter Principes vel Episcopos, qui jus belli gerendi habent, esse, & bella geri possint; necesse omnino est, ut inter eosdem etiam pax valida de iis fieri queat. Neque enim ratio patitur, ut de his bonis bella geri, non autem componi possint; atque ut per vim disceptandi de iis, nulla autem transigendi decidendique via aut ratio sit. Quid verò periculosius funestiusq; rei ecclesiasticæ statui posset, quàm negare, pacem jure validam de rebus ecclesiæ fieri posse, sed exclusa spe & potestate pacis faciendæ, necessario ad

Digitized by Google

internecionem Ecclesiasticorum bellandum esse? Quid si cum Barbaris bellum geratur, iisq; cedendum integris principatibus, &, quæ in iis continentur, bonis ecclesiasticis; quod factum in bellis inter Hungaros & Turcas, aliisque. Nemo enim, opinor, qui sit sanæ mentis, hodie statuet, infidelibus pacem servandam non esse; hos enim perfidiæ autores, si non deterret, at refutat luctuosa illa clades Varnensis, quâ divina Nemesis, exemplo ad omnem memoriam tremendo, ulta est perfidiam Christianorum, qui pacem cum Turcis factam, hoc prætextu, quod ecclesiæ damnosa esset, autore Pontifice, ejusque legato, Cardinale Juliano, ruperant: ubi tam manifestum apparuit Dei judicium cæsis Cardinale, perfidiæ autore, & Rege perjuro, ut ipsi Turcæ eam cladem tanquam perfidiæ pœnam (ad publicam Christianorum infamiam, quam nulla unquam deletura est ætas) agnoverint, maximisq; gaudiis celebraverint: quod præter Chalcocond *de reb. Turc. lib. 6. & 7.* Leunclav. *Ann. Turc. ad ann. 1444.* referunt Petr. Callimach. *lib. 2. de Pugna Varnensi.* Dubrav. *Hist. Boh. lib. 28.* Naucler. *Chronol. gener. 49.* Joh. Nadanyi *in Flor. Hungar. lib. 2. c. 10.* qui hunc ejus fuisse tumulum ait;

Romulidæ Cannas, ego Varnam clade notavi;
Discite mortales non temerare fidem.
Me nisi Pontifices jussissent rumpere fœdus,
Non ferret Scythium Pannonis ora jugum.

Atque hoc jus transigendi de bonis ecclesiasticis per pacem vel amnestiam concedit quoque seculari potestati Gudelin. *de Jure pac. cap. 5. & c. 9.*

IX. (II.) Competit id jus paciscendi de bonis ecclesiasticis, Principibus ex jure imperii & summæ potestatis, quam Principes æque in ecclesiasticos eorumq;

rumq; bona, ac in ſeculares habere tam certum eſt ac evidens, ut nullo unquam jure de eo dubitatum nec in ulla unquam gente id controverſum fuerit, quod ex omni jure demonſtravit Magnificus Dominus Præſes *Diſſ. de fundat. in territ. pot. tit. 2.* Omnium minimè autem (quicquid recentiores Canones moliantur) inter Chriſtianos Impp. id dubium fuit, qui inde à Conſtantino Magno omnes, & in omnes indiſtinctè perſonas eccleſiaſticas, & de omnibus juribus ac rebus earum, leges pro arbitrio, & cum plenariâ poteſtate ſtatuerunt: quemadmodum innumeræ hæ leges publicè hodieque extant in *Codice Theodoſiano*, & *Juſtinianeo*, adeoque in ipſo jure communi; quin & in *Capitulari Caroli Magni & Ludovici Pii*, quo continentur ſeptem libri & amplius, legum eccleſiaſticarum, quæ à Lindenbrogio editæ *de rebus & perſonis eccleſiæ*, & per plurima ſecula inter Chriſtianos nemine contradicente obſervatæ ſunt. Ut adeò nullo obtentu negari Principibus poſſit jus per pacem vel amneſtiam de bonis eccleſiaſticis ſtatuendi & diſponendi.

X. Ceſſare (II.) amneſtia videtur cum latronibus, piratis, prædonibꝰ & rebellibus: idq; plures ita ſentiunt. Verùm, etſi ratione cædium ab iis perpetratarum &c. non valeat amneſtia; per *th. 1. & 2.* tamen aliæ eorum injuriæ, quarum Princeps gratiam facere poteſt, per amneſtiam iis remitti, recipique illi poſſunt *th: 3.* (III.) Paci quoq; cũ Turcis non facilè additur. ut ap. Thuan. lib. 55.

XI. Ceſſat deniq; IV. regulariter Amneſtia in induciis & armiſtitiis; cum enim per ea tantùm ſuſpendatur ad tempus laceſſendi licentia, finitisq; iis cuiq; partium integrum ſit iterum perſequi injurias hoſtium, hinc cum eorum natura pugnat perpetua & illimitata injuriarum oblivio. Unde nec in tractatu Armiſtitii

Cæſa-

Digitized by Google

Cæsareo Gallici, in Gallo Hispanici, qui uterque Ratisbonæ. d. $\frac{5}{15}$ Aug. 1684. conclusus est, addita est amnestiæ clausula. Nec in induciis Terouanensibus *ann. 1537.* & Nicensibus *ann. 1538.* inter Carolum V. & Franciscum I. initis, dicitur quòd fida amicitia vel amnestia esse debeat, sed tantùm, quòd fidæ induciæ & suspensio armorum &c. Quod & observatum factis induciis inter Carolum V. & Henricum II. Galliæ Regem, *ann. 1555.*

XII. Posset tamen & in induciis aliqua amicitiæ pactio fieri, limitata scilicet ad tempus induciarum, ut factum *in Armistitio Cæs. Gall. art. 3.* Item in induciis Belgicis, *de ann. 1509.* apud Baudium *de induc. bell. Belg. ad fin. art. 4.* Nam & in fœdere Atheniensium & Argivorum apud Thucyd. *l. 5.* conventum est *ξυμμάχους εἶναι ἑκατὸν ἔτη. ut societas sit 100. annos.* Sed id primò supervacuum, nec pactio induciis adjecta est, sed induciæ ipsæ; ipsâ quippe induciarum naturâ id continetur, ne interim invicem lædant. Cæterum vix est ut dici queat amicitia, nedum amnestia seu oblivio injuriarum, si post 100. annos eas iterum persequi liceat: at *συμμαχία* seu societas temporaria esse potest: Ut proinde rectè Veteres *συμμαχίαν* quidem induciis quoque tribuerint, non verò *φιλίαν* seu amicitiam; nedum amnestiam: quia amicitiæ clausula non videtur pertinere ad pactiones, quibus inimicitiæ & lites non sopiuntur & tolluntur, sed suspenduntur. Impropriè igitur in prædictis Armistitiis & induciis accipitur, nec in aliis facilè occurrit.

F I N I S.

Digitized by Google